

VEAC NOU

Organ al Consiliului General A.R.L.U.S.

ANUL XIII Nr. 35 | Vineri 6 septembrie 1957 | 4 PAGINI, 25 BANI

Cititorilor mei români

N-am fost niciodată în România dar din zăre, din operele scriitorilor români și din întâlnirile cu aceia care au fost oaspeți ai Moscovei, din convorbirile cu studenții ce învăț acum la noi, mi-am făcut o imagine asupra vieții intense, colorate din țara d-voastră, țară pe care oamenii sovietici o socotesc nu numai un bun vecin, ci și patria unor tovarășii de idei, a unor frați de ai lor.

M-a bucurat mult vestea că unele lucrări ale mele și mai ales volumul de versuri „Cuvânt despre ziua de mine” și poemul „Într-un ceas greu”, scris sub impresia groznicului cutremur de acum zece ani, care s-a abătut asupra Așhabadului, au fost traduse în limba română. Opera mea este o mică părțică din marea poezie sovietică în care răsună glasurile unor poeți ce aparțin diferitelor popoare ale Uniunii Sovietice.

Consider că trăsătura caracteristică, cea mai importantă, a poeziei sovietice este optimismul ei, care reflectă starea de spirit a poporului nostru constructor. Este adevărat că pe alocuri răsună și accente triste. Dar nu ele dau tonul poeziei noastre. Eu cred că numai poezia care slujește cu pasiune și însușește ziua de astăzi — în cea mai înaltă accepție a acestui cuvânt — va rezista încercărilor vremii și va fi de folos viitorului.

As vrea să vorbesc pe scurt cititorilor din România despre munca și planurile mele de creație. De curând am publicat un roman în versuri: „Voluntarii”, în care am încercat să zugrăvesc chipurile luminoase ale contemporanilor mei — entuziaștii ai epocii noastre. Nu știu în ce măsură am reușit. Despre acest lucru va vorbi cititorul sovietic, și poate că și dumneavoastră, dragi cititori români.

Nu de mult am terminat un scenariu pentru filmul „Voluntarii”, realizat după subiectul romanului cu același nume. Nădăjduiesc că nu va trece multă vreme și de pe ecran vor răsună noile mele cîntece închinare tineretului.

În zilele Festivalului, împreună cu compozitorul Soloviov-Sedoi, am compus un nou cîntec: „Dacă toți tinerii din lume”.

În primăvara acestui an am vizitat Ungaria. Am închinat un volum de versuri și schițe avîntului cu care a fost refăcută această țară după încercările grele prin care a trecut, triumfului deplin al pozițiilor socialiste în Ungaria. Cartea va apare anul acesta în editura „Sovetskîi pisatel”.

Nestăvîlul clan creator înregistrat în toate domeniile de viață ale Uniunii Sovietice generează inspirația poetică. Doresc din inimă ca poezia mea să fie de folos oamenilor, să le însușească și să le fie de folos.

Evgheni Dolmatovski

Cum se pot construi LOCUINȚE INDIVIDUALE

Se știe că recent a apărut o Hotărîre a Comitetului Central al P.C.U.S. și a Consiliului de Miniștri al Uniunii Sovietice, cu privire la lichidarea lipsei de locuințe în următorii 10-12 ani în acest scop stătu alocat fonduri neobișnuit de mari. În vastul plan de construcție de locuințe se acordă un loc însemnat locuințelor individuale.

Animați de dorința de a-și aduce contribuția la uriașă operă de construcție ca și de nerăbdarea de a obține cât mai repede locuința de care au nevoie, muncitorii și funcționarii sovietici au hotărît să ia parte directă la lucrări.

În orele libere, ei iau drumul șantiierelor. Acolo, sfîștîiți de tehnicienii și specialiștii, își înalță cu minile lor viitoarea locuință. Mii de oameni, dormind să-și vadă casa gata cât mai repede, s-au recalcificat în timpul lor liber, însușindu-și meseria — ba de cele mai multe ori chiar meseriile de care au nevoie pe șantiier.

Participarea muncitorilor și funcționarilor sovietici la construcția de locuințe individuale în diverse forme. În majoritatea cazurilor ea se face pe baza creditelor acordate de stat și a materialelor de construcție pe care acesta le pune la dispoziția celor interesați. Contribuția viitorilor proprietari se reduce în astfel de împrejurări, la munca fizică.

Dar în alte cazuri, casele se construiesc în afara prevederilor planului de stat, cu materiale și mijloace financiare locale. În astfel de situații se face din plin simțită inițiativa populară. Se construiesc și se amenajează ateliere în care muncitorii își pregătesc singuri materialul de construcție necesar, se găsesc soluții ingenioase pentru procurarea mijloacelor financiare, se valorifică rațional materia primă locală.

În Uniunea Sovietică există astăzi o mare mișcare în acest sens. Ea are la bază inițiativa locuitorilor orașului Gorki, care datează de un an.

În recenta Hotărîre asupra problemei locuințelor se subliniază că oamenii muncii din oraș și regiunea Gorki și-au fixat ca obiectiv să construiască, în cursul anilor 1957-1960, locuințe individuale pe o suprafață de 700.000 metri pătrați, din care 85.000 în 1957.

Primul rezultat concret al acestei inițiative se a vădit recent: zece familii de muncitori și funcționari ai uzinei „Krasnoe Sormovo” din orașul Gorki s-au mutat în locuințele proprii pe care și le-au construit cu minile lor acum șase luni.

Astăzi, sute de mii de muncitori și funcționari din toată Uniunea Sovietică (10.000 numai din Moscova) au preluat inițiativa celor din Gorki. Anul acesta, în împrejurimile Moscovei vor fi construite locuințe pe o suprafață de 194.000 metri pătrați, la Omsk — 100.000 metri pătrați, la Celeabinsk — 85.000 metri pătrați, la Dnspropetrovsk — 70.000 metri pătrați, la Novosibirsk — 60.000 metri pătrați.

Amplarea luată de această mișcare populară la Harkov, este deosebit de semnificativă. Muncitorii și funcționarii din 260 de întreprinderi și organizații ale orașului construiesc actualmente 670 de case, pe o suprafață locală globală de 143.000 de metri pătrați, din care vor fi gata anul acesta 100.000 metri pătrați.

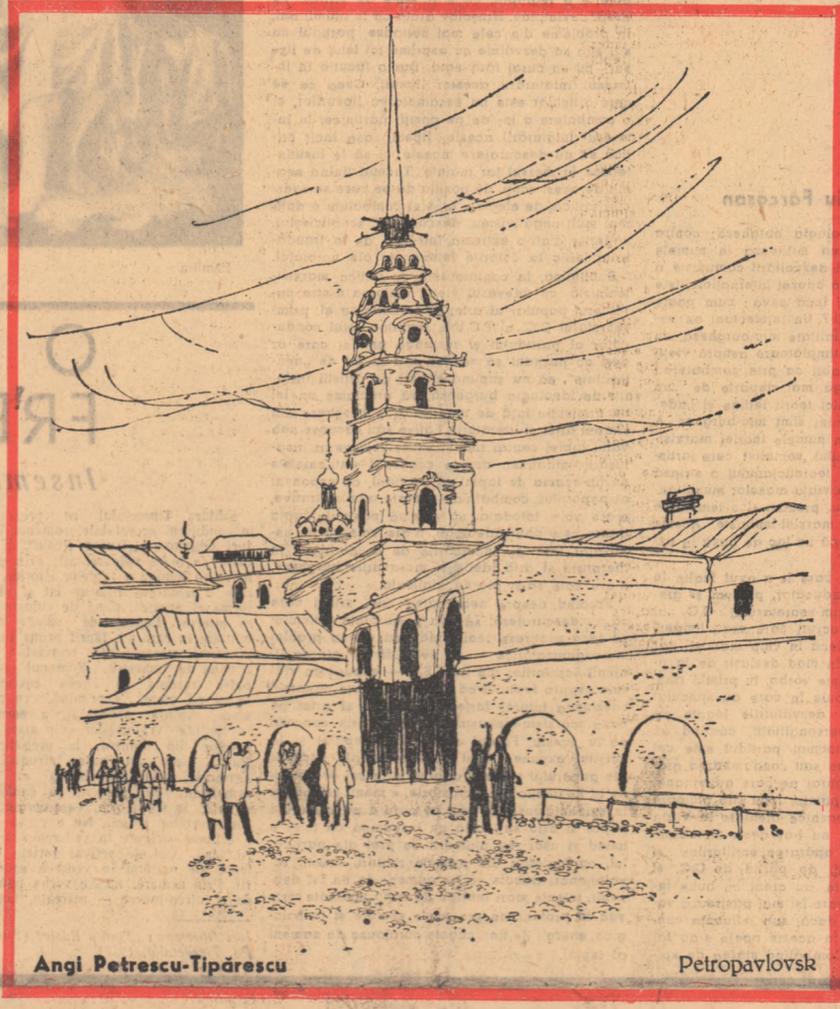
Muncitorii și funcționarii uzinei constructorilor de mașini din Lîkino-Arlevo, regiunea Moscova, au hotărît să construiască o adevărată cetate muncitorească din aglomerat de nisip și pietriș. Ei au delegat un grup care a plecat în Estonia să studieze metoda de fabricare a acestui material de construcție, și în mai puțin de trei luni au creat un atelier special care le produce acum toate cele trebuincioase.

Exemplele pot fi continuate, ele sînt fără număr. Aici se organizează folosirea deșeurilor în construcție, dincolo se extrage piatră din vreo carieră locală, în altă parte o uzină alocă în acest scop fondurile ne care le are disponibile.

Mișcarea aceasta a devenit atât de importantă, încît a fost necesar ca la Gorki să se țină o conferință la care au participat delegații numeroaselor orașe unde a luat amploare construcția de locuințe individuale. S-a vizitat șantiierul, s-au prezentat referate, s-au purtat discuții pe marginea metodelor folosite și s-a făcut schimb de experiență.

Entuziasmul și interesul arătate de numeroșii participanți la această conferință sînt chează că nu este departe ziua cînd în Uniunea Sovietică problema locuințelor va fi pe deplin soluționată.

Acad. Dulliu Marcu

PRIMELE REZULTATE

Consiliul economiei naționale al R.S.S. Beloruse grupează peste 800 de întreprinderi industriale, care fabrică cele mai variate produse — de la tractoare, automobile și mașini-unelte, pînă la mărfuri de consum popular și obiecte de uz casnic. Anul acesta, producția globală a întreprinderilor noastre industriale depășește 16 miliarde de ruble.

Pentru a asigura în noile condiții îndeplinirea constantă a planului, din decada în decadă, de către fiecare întreprindere, altă în ce privește producția globală și sortimentul de mărfuri, consiliul economiei naționale trebuie să conducă industria pe baza unei profunde cunoașteri a situației, concret și operativ și, firește, mai eficient decît au condus-o fostele ministere și departamente. Iată de ce în țara noastră sînt sarcina de a imprima activității sovnetrozului un stil care să corespundă noilor condiții.

Specialiștii sovnetrozului (consiliul economiei naționale) și-au concentrat principală lor activitate în întreprinderi, acolo unde se hotărăște soarta producției. Pătrunzînd în viața întreprinderilor, în toate amănuntele și, acești specialiști au început să se orienteze mai bine, reușind să depisteze cauzele rămănelor în urmă a unor fabrici și uzine, scoțînd la iveală rezerve care înainte nu erau folosite, iată cîteva exemple.

La uzina „Gomselmas” lucrătorii sovnetrozului au stabilit că posibilitățile secției sculării nu sînt folosite în întregime. Lunar, uzina poate fabrica suplimentar, pînă la 50 de diferite dispozitive și matrice. Aceasta, în timp ce la alte uzine, chiar și din Gomei, înlînză fabricarea de dispozitive necesare multor secții care își însușesc producția de mașini noi. În prezent, luăm măsuri pentru a folosi în întregime posibilitățile sculării de la „Gomselmas”.

Sau alt exemplu. Uzina de mașini-unelte din Gomei, cînta pe toate căile să-și construiască o nouă secție de fabricare de oțel, care să poată satisface în întregime necesitățile de piese turnate din fontă. Cînd am analizat însă situația, am constatat că necesarul de piese din fontă ale acestei uzine poate fi satisfăcut de „Gomselmas” și de Uzina de reparat excavatoare din Mozir. Consiliul economiei naționale a rezolvat problema cooperării acestor întreprinderi.

Rezerve substanțiale au fost descoperite și în întreprinderile din Moghilev. Astfel, s-a constatat că la uzina metalurgică și posibilă fabricarea suplimentară în acest an a 1.200 de tone de tablă de oțel și a peste 300 de tone de tablă de fontă, de care au mare nevoie multe organizații de construcții din republică. Trebuie subliniat că directorii

unor întreprinderi; mai lucrează încă după metode vechi, izolați, fără să stabilească relații economice chiar și în cazurile cînd conduc secțiile de producție înrudite sau care au contingență între ele. După cum se vede, mai există încă rămășițe ale vechilor bariere departamentale. În țara sovnetrozului nostru și a organelor de partid sînt acut simțită de a rezolva pe acești lucrători care suferă de „boala departamentării”, de a-i învăța să pomenască just la rezolvarea problemelor economice care se ivesc. Nu străduim să creștem în cadrul sovnetrozului o atmosferă în care activitatea fiecărui lucrător să fie pătrunsă de spirit creator, de căutare a noului, de dorința de a sprijini tot ce este înalt, progresist. Și lucruri noi sînt multe, în special acum, în timpul dezbaterilor de către întregul popor a tezei, raportului tovarășului N. S. Hrușciov, și după aceea, am primit nemăsurate propuneri prețioase. Este imperios necesar să le înfăptuim cât mai repede, să ne lășăm să ne scape nimic folositor.

Consiliul economiei naționale a și reușit să facă unele lucruri în această direcție. Astfel, la propunerea colectivului unei din cele mai mari centrale electrice din republică, „Belgrea”, au fost unificate secțiile de transportare a combustibilului de la centralele electrice și întreprinderile de prelucrare a turbei. Numai la două centrale electrice — „Belgrea” și cea din Smolevici — economiile rezultate vor atinge aproximativ un milion de ruble anual.

La propunerea colectivului combinatului de covoare și pluşuri din Vitebsk, a fost simplificată structura organizatorică; au fost unificate secțiile de pregătire și de testare, a fost lichidată secția de reparării mecanice, a fost organizată o secție tehnică de producție cu un serviciu de dispeceri. Toate acestea au îmbunătățit munca, ducînd la economii importante.

Sovnetrozul descoperă zi de zi fapte care demonstrează profunzimea cunoașterii a oamenilor muncii din industrie, muncitorii, inginerii, tehnicienii și funcționarii manifestă o bogată inițiativă creatoare. Datoria noastră este de a sprijini permanent această inițiativă, de a da curs propunerilor concrete. Ceea ce nu putem face acum, includîm în planul pentru anul viitor.

Deși consiliul n-a luat ființă de multă vreme, s-a și vădit superioritatea incontestabilă a noii forme de conducere a industriei. Conducerea întreprinderilor a devenit mai operativă, mai concretă.

La Minsk, de pildă, se discută de cîteva ani problema construirii unei rețele de termoficare pentru un

grup de uzine. Trei dintre ministerele unionale în subordinea cărora se aflau aceste întreprinderi au căzut de acord să participe la realizarea proiectului, dar al patrulea minister a avut obiecțiuni. Înainte, acest lucru ar fi părut un obstacol aproape de netrecut. Consiliul economiei naționale a rezolvat această problemă în cîteva zile.

Cam la fel s-au petrecut lucrurile și cu articolele de fierărie și piesele standardizate. De regulă, acestea se aduceau din diferite colturi ale țării, sau se fabricau pe loc cu mijloace meșteșugărești, ceea ce costa extrem de mult. Potrivit calculului noastre, economia republicii pierdea anual din această cauză aproximativ 25 de milioane de ruble. Totodată, cu producerea lor erau ocupați foarte mulți muncitori calificați. După lichidarea barierei departamentale, sovnetrozul republicii noastre a rezolvat destul de repede și această problemă. Chiar anul acesta, pe baza capacităților de producție existente, se organizează producerea centralizată de articole de fierărie și de piese standardizate, iar a prejudiciu la îndeplinirea planului de bază.

Industria sovnetrozului R.S.S. Beloruse, în special uzinele constructorilor de mașini și de mașini-unelte, este strîns legată de mii de întreprinderi din alte republici. Uzina de automobile din Minsk, de pildă, lucrează în cooperare cu 82 de uzine, cea de tractoare — cu 102 — dintre care aproape toate se află în țara republicii noastre. De aceea, sarcina noastră principală este de a stabili legături economice trănice cu alte regiuni economice. Recent, de pildă, a avut loc o întâlnire

între constructorii de tractoare de la uzinele din Minsk și Onega, în cursul căreia au fost examinate problemele cooperării.

Sovnetrozul republican urmărește cu strictețe ca întreprinderile noastre să execute cu precădere comenzile pentru alte regiuni economice. Trebuie spus, totuși, că în această direcție avem de învins destule greutăți, încă se fac simțite lipsurile generale de activitatea vechilor ministere.

În țara lucrătorilor din Consiliul economiei naționale al R.S.S. Beloruse mai sînt încă multe probleme nerezolvate. Socolim că sînt necesare anumite precizări în organizarea aprovizionării și desfacerii materialelor tehnice. În republică există numeroase întreprinderi constructorilor de mașini și de mașini-unelte, din industria alimentară și ușoară, dar organe de desfacere nu avem. Aceste organe trebuie create de urgență. Livrările reciproce cer o organizare precisă și operativă. Din păcate, însă, nu sînt încă destul de clare structura, atribuțiile și relațiile reciproce care trebuie să existe între direcțiile generale de desfacere de pe lângă Gosplanul U.R.S.S. și organele de desfacere din regiunile economice.

În prezent, toate direcțiile pe ramuri industriale ale sovnetrozului R.S.S. Beloruse sînt pe cale de a termina alcătuirea planului de producție pe anul viitor.

Un înalt nivel în muncă — iată ce se cere fiecărei veri, fiecărui lucrător din aparatul de conducere al industriei. Conduse cu competență, întreprinderile noastre vor putea da țării nemăsurate produse suplimentare, vor putea întîmplina cu importanță succesă în muncă cea de a 40-a aniversare a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie.

(Extras din articolul apărut în „Pravda”)

Între constructorii de tractoare de la uzinele din Minsk și Onega, în cursul căreia au fost examinate problemele cooperării.

Sovnetrozul republican urmărește cu strictețe ca întreprinderile noastre să execute cu precădere comenzile pentru alte regiuni economice. Trebuie spus, totuși, că în această direcție avem de învins destule greutăți, încă se fac simțite lipsurile generale de activitatea vechilor ministere.

În țara lucrătorilor din Consiliul economiei naționale al R.S.S. Beloruse mai sînt încă multe probleme nerezolvate. Socolim că sînt necesare anumite precizări în organizarea aprovizionării și desfacerii materialelor tehnice. În republică există numeroase întreprinderi constructorilor de mașini și de mașini-unelte, din industria alimentară și ușoară, dar organe de desfacere nu avem. Aceste organe trebuie create de urgență. Livrările reciproce cer o organizare precisă și operativă. Din păcate, însă, nu sînt încă destul de clare structura, atribuțiile și relațiile reciproce care trebuie să existe între direcțiile generale de desfacere de pe lângă Gosplanul U.R.S.S. și organele de desfacere din regiunile economice.

În prezent, toate direcțiile pe ramuri industriale ale sovnetrozului R.S.S. Beloruse sînt pe cale de a termina alcătuirea planului de producție pe anul viitor.

Un înalt nivel în muncă — iată ce se cere fiecărei veri, fiecărui lucrător din aparatul de conducere al industriei. Conduse cu competență, întreprinderile noastre vor putea da țării nemăsurate produse suplimentare, vor putea întîmplina cu importanță succesă în muncă cea de a 40-a aniversare a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie.

(Extras din articolul apărut în „Pravda”)

Cucerirea spațiilor cosmice

După ce altele zece de ani cu fost socotite de domeniul utopiei, călătoriile în spațiul cosmic vor deveni o realitate a viitorului apropiat. Nimeni nu se mai îndoiește astăzi că oamenii vor reuși să atingă celelalte planete ale sistemului nostru solar, sau poate chiar alți aștri din galaxia noastră. De la discuții s-a trecut la pregătiri concrete, mai cu seamă în Uniunea Sovietică, unde au și fost obținute succese încurajatoare pe acest tărîm al tehnicii.

Zborul interplanetar nu se aseamănă deloc cu zborul aviației obișnuit, alții din cauza distanțelor imense care despart corpurile cerești, alți și din cauza faptului că între aceste corpuri cerești nu există atmosferă. De aceea nu se pot trage concluzii asupra zborului interplanetar prin comparație cu mijloacele de locomotaie pe care le avem astăzi la îndemînă.

Care este tehnica zborului interplanetar? Cu cît presă viteza inițială a unui proiectil, cu atît distanța pe care acesta o poate străbate se mărește și ea. La viteza de aproximativ 28.000 km pe oră (viteză inițială), proiectilul urmărește curbura Pămîntului, adică rămîne la aceeași distanță de sol. În acest caz proiectilul a devenit un „satelit artificial” al Pămîntului. Proiectilul nu mai cade din cauza forței centrifuge născute de mișcarea lui de rotație în jurul globului, care echilibrează atracția Pămîntului. Pe măsură ce crește viteza inițială, traiectoria devine din ce în ce mai alungită, o elipsă, iar la viteza de circa 40.000 km pe oră — mai exact, la 11,2 km pe secundă — proiectilul scapă de sub influența forței gravitaționale terestre. Numai cît după aceasta, el intră în sfera de atracție a unui corp cu atracție mult mai puternică: Soarelui. În jurul căruia se va roti.

Astfel, la o anumită viteză, proiectilul se transformă într-o planetă artificială. În funcție deci de viteza pe care i le putem imprima în funcție de direcția pe care i-o dăm, proiectilul (sau, în limbajul cosmonautic, „nava interplanetară”) se transformă într-un satelit al Pămîntului sau al Soarelui și poate atinge orice punct al sistemului nostru solar.

Mecanica este simplă. Toată greutatea constă în a realiza viteza necesară, și întreaga știință a cosmonauticii, întreaga tehnică a zborului interplanetar, este bazată tocmai pe rezolvarea acestei probleme.

Soluția a fost dată pentru înția oară de savantul sovietic K. E. Tolkovski în lucrarea privind tehnica reacției, în anul 1903. El a arătat că racheta este singurul motor apt pentru zborul în spațiul fără atmosferă, pentru că este motorul cel mai ușor și, în același timp, își duce la bord oțel combustibilul și oxigenul necesar funcționării sale.

Care este stadiul actual? Adică: ce se realizează imediat și ce se va realiza în viitorul apropiat din călătoriile interplanetare?

Decemdată se realizează un satelit artificial al Pămîntului. El va fi lansat încă anul acesta, sau la începutul anului viitor. E adevărat că acest prim satelit artificial al Pămîntului nu este prea spectaculos, pentru că greutatea sa este de numai 10 kg, iar diametrul său nu depășește 1 m. Dar complexitatea acestei expediții este altă de mare, înclî numai două dintre cele mai puternice țări ale lumii — Uniunea Sovietică și Statele Unite ale Americii — au putut să anule hotărîrea lor, de a o întreprinde. Acest satelit artificial al Pămîntului, care va fi lansat în viitorul foarte apropiat, va fi primul instrument cu care se va încerca direct spațiul de dincolo de atmosferă. Dacă am vorbi figurativ, este pentru înția dată cînd omul scotea mingă din oceanul azorian. Ce-i drept, o mină nu din carne și oase, ci din mașini și aparate foarte complexe, totuși o „mină” cu care se poate palpa pentru înția dată direct Universul. Desigur, nu e departe vremea cînd sateliții artificiali — lanșați, probabil, înții din U.R.S.S. — vor deveni primele avansposturi ale științei în Univers și, cu acestea, se va începe una din cele mai glorioase epoci ale istoriei civilizației umane.

În Uniunea Sovietică zborul interplanetar este privit cu un mijloc puternic de dezvoltare a științei, ca o fereastră spre cosmos. Nu de mult, savanții sovietici Cebrakov și Trebeșevii au comunicat rezultatele studiilor în proiecte lansării spre Lună a unei rachete dotată cu roboți pentru cercetarea meleagurilor sălbatice. În același timp, savanții sovietici consideră că rezultatele importante în cosmonautică,

avînd în vedere complexitatea problemelor, vor putea fi obținute numai cu condiția colaborării științifice pașnice între toate popoarele lumii.

Uniunea Sovietică se află în frunte în domeniul tehnicii rachetelor și, deci, și în cosmonautică. Acest fapt este dovedit din plin și de realizarea una din cele mai complexe aparate de zbor — racheta balistică intercontinentală pentru lăcșarea căreia a trebuit să se rezolve majoritatea problemelor legate de zborul în spațiul interstelar. Tînînd seama de faptul că racheta intercontinentală realizată în Uniunea Sovietică poate transporta bomba H, a cărei greutate, mare de cîteva sute de ori mai este decît a sateliților artificiali al Pămîntului, se poate spune că în multe privințe această impresiionantă realizare sovietică este mai complexă decît lansarea primului satelit artificial. Cu toate că viteza probabilă a rachetelor intercontinentale este aproximativ jumătate din viteza sateliților pe traiectorie (28.000 km pe oră), realizarea ei a pus probleme excepțional de grele cu privire la: construirea unor motoare rachetă cu o forță uriașă, de ordinul zărilor de cai putere; realizarea și funcționarea precisă a trenului de rachetă; întrebunțarea unor materiale rezistente la temperaturi foarte mari, alții pentru construirea motorului, alții și pentru construirea corpului proiectilului ce se încălzește din cauza frecării cu aerul; rezolvarea problemelor de aerodinamică vitezei mari (de 10 pînă la 15 ori viteza sunetului) și densităților mici; probleme de ghidaj, foarte grele, pentru a asigura atîngerea punctului de destinație cu o precizie de cîteva cm la o rază de acțiune de 5000-8000 de km.

Soluționarea practică a acestor probleme — nerezolvate pînă acum de știința mondială, cu toate eforturile considerabile din ultimii ani — arată nivelul de dezvoltare net superior atîns de știința sovietică.

Paul Ioanid

Călătorii

Cel care ar încerca să întocmească o evidență a strălucirilor ce sînt în fiecare zi în Uniunea Sovietică, nu și-ar asuma o sarcină prea ușoară. Festivalul s-a terminat, delegații și oșpeții de onoare s-au înapoiat de mult în țările lor, totuși vameșii sovietici nu se pot plînge de plictiseală în numărul strălucitor care trec grănițele sovietice nu de loc în țări în timpul orelor de muncă.

Mulți occidentali s-au convins din propria experiență că e bine să primești cu rezerve editoriale din New-York Times sau comentariile posturilor de radio vest-germane. Firește, vremea — în care fiecare occidental care pleca la Moscova era sfătuit să verifice dacă prizele electrice din camera de hotel nu conține vreun microfon — a trecut de mult. Propaganda occidentală a găsit forme mai rafinate. Adesea solicității de pașapoarte pentru Uniunea Sovietică sînt „sfătuiți” să se gîndească.

Curiozitatea învinge însă totul și numeroși occidentali alungii la Moscova văd: nimeni nu le cere să-și schimbe concepțiile politice, puține de vedere contradictorii sînt ascultate cu atenție și combătute cu polițea argumentată. Mulți, după ce s-au instalat băgațele scriu acasă și alungii au adăugat inimilor lor primitoare hoteluri a căror eleganță și confort pot produce învidie multor capital europene. Aceștia sînt cei ce fac involuntar propagandă, cel ce cheamă la imitare exemplului.

Azi nu mai e o problemă să înțelegi în Uniunea Sovietică artiștii, medicii, slujitorii ai clerului, ziariștii, oamenii de afaceri veniți din occident. Unii miază însă pe oameni politici „rezervați”. Cînta vreme aceștia rezistă tentației de a vizita Uniunea Sovietică, ei pot fi văzi ca exemplu de comportare pentru orice „bun” occidental, iată însă, că ultimele zile au adus la Moscova pe Edouard Daladier în accident. Daladier este cunoscut ca un politician realist, care nu poartă să nu jîmă seama de membrii partidului său — radicalii și radicalii socialişti. D-na Roosevelt este cunoscută ca soția a fostului președinte al S.U.A., a căruia politică, clar văzătoare, perseverentă, nu putea să nu lase urme. Totuși cel doi au fost — și sînt încă — considerați de propaganda occidentală — ca oameni cu „rezerve”. La plecarea lor — aproape simultan — în Uniunea Sovietică, cititorul occidental i s-a amintit că nu numai Daladier și-a exprimat nemulțumirea față de unele aspecte ale vieții sovietice, că d-na Roosevelt a avut nu o dată, față de realitățile sovietice păreri discutabile...

Totuși cei doi au sosit în Uniunea Sovietică. Interesul s-a dovedit mai tare decît rezervele. Necesitatea de a pipăi realitatea a biruit prejudecățile.

Ar fi util aceste vizite? Dacă ar fi să credem pe moșnicii războiului rece — nu. Dar pentru fiecare care înghețată există în occident căldura a mil de oameni animați de dorința de pace, de înțelegere, de cunoaștere reciprocă. Dorința lor nu poate fi ignorată. Ei cer oamenilor politici: Mergeți în Răstărit. Vedeți totul la fața locului. Acolo va veți convinge de adîncul adevăr al proverbului: mai bine să vezi o dată decît să ascuți de o sută de ori!

Radu Tiulescu

Mica istorie a unui cîntec

Alla Kirilova este o tînără poetă din Moscova. Probabil că cititorii noștri nu o cunosc încă fiindcă Alla a debutat de pușină vreme.

Alunci cum de am aflat totuși de ea? Alla născuțe pentru țara noastră un interes sincer. Urmărește cu regularitate revistele care vorbesc despre patria noastră, despre frumusețile ei bogățiile ei, despre oamenii noștri minunați. Și a simțit nevoia să stabilească legături directe cu România, să-și spună impresiile, să ceară informații. Așa a început corespondența ei cu țara noastră.

În preajma Festivalului, Alla a trimis unei reviste rominești o poezie plină de elan înțers, în care cînta cu sensibilitatea-i specifică marea înțînăre a tineretului lumii. O distanță de peste o mie de kilometri separte Moscova de capitala patriei noastre. S-ar fi putut foarte bine înțimpla ca Alla Kirilova și compozitorul român George Klein să nu se fi întîlnit niciodată. Ei s-au întîlnit totuși pe calea artei, pe calea prieteniei dintre poporul nostru și poporul sovietic.

Compozitorului George Klein i-au plăcut versurile tîneret poete moscovite. Ele au pătruns adînc în inima lui

și în cîteva zile compozitorul român a creat o melodie plină de farmec care îl măcărește pe note ideea poeziei. Din această colaborare neașteptată a rezultat un frumos cîntec închinat Festivalului de la Moscova.

Ar acolo, în inima Uniunii Sovietice, Alla Kirilova a trăit cu profunzime emoție cînta cînd din România a pornit mesajul acestei colaborări.

În zilele Festivalului Alla s-a aflat mereu în preajma delegaților români, interesindu-se îndeaproape de țara și poporul nostru. Cu mulți dintre ei a legat prietenie trănice. Ingnera Odette Mihaescu, de la fabrica de confecții „Gh. Gheorghiu-Dej” din Capitală, s-a întors în țară cu amintirea luminoasă a unei tinere prietene a poporului nostru.

„Un episod din viața unei fete sovietice. Nu-i nimic neobișnuit în el, fapte asemănătoare au loc desori în zilele noastre. Dar această întîmplare care nu țese din comun își are totuși marea ei semnificație, fiindcă cuprînde în ea mesajul unei prietenii sincere.

Iulia Scutaru

Radu Tiulescu

Pe nimeni nu poate să mire faptul că expunerea unor cuvintări rosite de tovarășul Nikita Hrușciov în problemele de literatură și artă... e alcătuită în majoritatea din trecutarea în revistă a unor chestiuni politice și economice. Așa e firesc să fie pentru că după cum se spune și în introducerea expunerii — arta și literatura sînt parte componentă a activității întregului popor și nu pot fi analizate și discutate în afara sarcinilor acestuia. Cu atât mai mult, cînd e vorba de o expunere politică, a poziției P.C.U.S. față de problemele actuale ale artei și literaturii. Cu tot specificul fiecărei arte, fiecărui gen și specii, dacă vom examina care au fost principalele probleme ce-au frământat în ultimii ani pe scriitorii și artiștii sovietici, vom vedea că e vorba, în ultimă instanță, de probleme legate de politica actuală a P.C.U.S., de viziunea politică asupra societății sovietice și a istoriei ei și, în mai mică măsură, de transformările economice prin care trece statul socialist. De n-ar fi să a-mintim deci mult discutata problemă a poleii realității sau a negativismului — problemă care străbate discuțiile despre perspectiva realist-socialistă și despre diferite metode artistice, despre satiră în societatea nouă, despre conflict — și încă devine clar că această problemă, care s-a pus de-a lungul întregii dezvoltări a societății sovietice, este în esența ei o problemă politică, de concepție asupra realității, de poziție politică, de partiniență.

Citeva idei clare

de Sergiu Fărășan

pentru a promova ideologia burgheză; contra bucherismului, expunerea militază în numele marxism-leninismului, al dezvoltării comuniste a țării sovietice, în numele cauzei internaționale a celor ce muncesc. Și încă ceva: cum poate fi combătut bucherismul? Un intelectual cu vederi subiective, cu megalomanie mic-burgheză, cu informații parțiale și înămplătoare asupra vieții sociale greu va fi capabil ca prin combaterea bucherismului să ajungă mai departe de un scepticism banal, de mici teorii istlie și „adevăruri eterne” ale bunului simț mic-burghez. A combați bucherismul în numele teoriei marxist-leniniste și al realismului socialist cere artistului revoluționar ca și teoreticianului o strînsă legătură cu practica, cu viața maselor muncitoare, cu politica partidului, precum și o temeinică cunoaștere a științei marxist-leniniste. Aceste idei clare și sigure ocupă un loc de bază în expunere.

Amintind meritele pe care le-a avut Stalin în cadrul postului său de conducător, precum și greșelile lui, expunerea prim-secretarului C.C. al P.C.U.S. spune câteva lucruri care erau lipsiți pentru orice om ce judecă în chip marxist, dar care se cereau spuse în mod deslușit de a această înaltă tribună. Este vorba, în primul rînd, de felul lipsit de scrupule în care au speculat dușmanii socialismului dezvoltările legate de combaterea cultului personalității, cîntăd să umbrească faptul că toată partidul este cel care a inițiat lămurirea sau condamnarea greșelilor făptuite, cu un curaj pe care guvernarii burghezi, care nu sînt pînă în prezent sub picioare și care patronează greșelile atente la viața a milioane de oameni, nu l-ar avea niciodată. Este vorba însă și de apărarea scriitorilor și artiștilor care, apropozi de partid, de C.C. și prin urmare și de Stalin, au creat cu bune intenții, partinice, opere care își mai păstrează valoarea și astăzi, chiar dacă, sub influența condițiilor înconjurătoare, la aceste opere s-au făcut simțite și greșeli. Combatind starea de spi-

rit a unor artiști ce-au ajuns să pună sub semnul întrebării cele mai bune opere ale lor, N. Hrușciov spune că trebuie să se recunoască faptul că s-au găsit artiști care înainte nu luaseră parte activă la lupta pentru cauza socialistă și care în noile condiții s-au erijat în mentori, ocărînd pe acei scriitori ce slăviseră lupta partidului în opere de valoare. Acaastă recunoaștere, preluata de laureaților premiului Stalin, apărarea unor scriitori ca Gribaciov, care — chiar dacă au, ca orice scriitori, imperfecțiuni — au scos în evidență ceea ce e pozitiv în realitatea sovietică, arată că C.C. al P.C.U.S., călăuzit de înaltă principialitate și etică, apără artiștii partinici, nu-i dispus să-l lase să fie puși „să plătească” pentru că au fost partinici și să fie țirîți în noroiul cleveșurilor. Asta nu înseamnă, desigur, că partidul ar încuraja opere fade, de poezie a realității, că s-ar tema de critică. Pe drept cuvînt, tov. Hrușciov arată că în ultimii ani, în probleme din cele mai serioase, partidul nu s-a sfîșit să devină cu asprime tot fel de lipsuri, cu un curaj fără egal. Dar a făcut-o în interesul înălțării acestor lipsuri. Ceea ce se cere artiștilor este nu escamotarea lipsurilor, ci o combatere a lor, de pe poziții partinice, în interesul înălțării acestor lipsuri, așa înclîcritica să nu descurajeze masele, ci să le însuflețească în mersul lor înainte. Tocmai fiind scama de acest scop, de poziția de pe care se exercită critica, de efectele ei, sînt combătute o dată mai mult negativismul descurajant, scepticismul, căderile dintr-o extremă în alta, de la transdiferențierea la colorile întunecate ale noroiului.

Subliniind, în conformitate cu critica marxist-leninistă, cu adevărul vieții, unitatea dintre caracterul popular al artei și partiniența ei, prim-secretarului C.C. al P.C.U.S. reafirmă rolul conducător al partidului și respinge pe cei care ar dori ca partidul să se fiad într-un fel de „neutralitate”, să nu supună criticii pe artiștii înzrujiți de ideologia burgheză, să proclame un fel de armistițiu față de manifestările burgheze din cîmpul artei și literaturii. Făgăduie sau ascunde vîdui luptei contra tuturor excesivelor, contra încetării inițiativelor, aceste concepții antileniniste nu sînt scama de faptul că partidul, ca exponent al poporului, combatînd excesele administrative, n-are voie, totodată, să rămînă pasiv în lupta dintre cele două ideologii, n-are voie să fie neapăsător față de încercările de a introduce în literatură și artă ideile și moravurile burgheze, n-are voie să-și pierdă vigilența.

Vorbind despre necesitatea unei critici care să nu descurajeze, să dea posibilități artistului să facă progrese reale, indicînd altele probleme organizatorice — ca de pildă înființarea Uniunii Scriitorilor din R.S.F.S.R. — expunerea stăruie asupra faptului că P.C.U.S. dorește unitatea, coeziunea tuturor forțelor literaturii și artei pe baza marxism-leninismului, și nu prin concesii de la acesta, fapt ce și la începutul și la sfîrșitul expunerii sînt amintite marile succese ale poporului sovietic dobîndite în cei 40 de ani de la Revoluția din Octombrie, e menit să scoată în evidență justetea căi pe care a pășit marea popor și arta sa; asta nu înseamnă că totul e neted și ușor; ca ajutorare de preț al partidului, ca luptători din primele rînduri, artiștii revoluționari trebuie să fie oameni de un fel deosebit, talente mari întărite de minți luminate care vîd în prulunzime procesele sociale și psihologice, energii de fier, cugete curajoase de oameni ai luptei.

Familia sculptură de A. Belostzki

Expoziție Rockwell Kent

Recent, la Moscova, cu prilejul împlinirii a 75 de ani de la nașterea pictorului realist american Rockwell Kent, s-a deschis o expoziție cuprinzînd cele mai cunoscute opere ale artistului.

Între lucrările expuse se numără și cunoscutele pinze „Toamna în munții Adirondak”, „Peisaj groenlandez”, „Apropierea furtunii” și „Vîltoarul luminos se întinde asupra executului întunecat”, desen executat cu „prijelul” vizitel făcute în urmă cu cîțiva ani în Uniunea Sovietică.

Picturile, înfățișînd viața tumultuoasă a marilor orașe și porturi, minunatele peisaje specifice Groenlandei și Canadei sau traul aspru al oamenilor simpli, au atras din primele zile un mare număr de vizitatori veniți să admire creația pictorului american care este și un luptător activ pentru prietenia americano-sovietică.

O PASIONANTA FRESCA ISTORICĂ

Insemnări despre romanul „Tînăra Rusie”

Editura Tineretului ne prezintă, în condiții acceptabile, romanul lui Iuri Gherman: „Tînăra Rusie”. E o carte de mare valoare, alit prin punerea în lumină a faptelor istorice, pe care o izbuteste autorul cit și prin forma ei arhaică, plină de culoare și de pitoresc. Epoca, de adîncă frămîntare în care s-a fărîmît prima flota maritimă rusească este reînviată de o pană de maestru. Romanul s-ar putea rezuma în câteva cuvînte: Petru cel mare, exprimînd, cu pasiune, voința poporului, a pornit, în polida vrăjmașilor din afara și a celor din launtru, la pregătirea Rusiei, spre a-i putea înfrînta pe agresori, — la înzestrarea ei cu armament, cu porturi, cu sanțiere navale, în sfîrșit cu vase corespunzînd nevoilor vremii. Nu e vorba de o acțiune oarecare în vederea apărării țării. Nici de activat forțele latente ale națiunii în vederea apărării. Prin urmare: nu e vorba numai de o întreprindere — marea, fireș-

te — de înfăptuirea unui vis — înființarea flotei maritime. E vorba de ceva mai mult: de valorificat imensele resurse sufletești și morale, înesurite minunate, de fermite în creștină, de onestitate și de hotărîre în acțiune, ale maselor populare. Flota maritimă e o năzuință a întregului popor, care cu admirabilul său instinct, își dă seama că numai prin întărirea Patriei, va putea face față atacurilor dușmane. Înzestrarea țării cu un asemenea mijloc de apărare devine o necesitate națională, iar figura, de mari proporții a lui Petru I, se încadrează în rîndurile poporului, iscusitul conducător de oameni fiind, de fapt, la scara timpului, produsul cel mai fidel al acestuia. Prin urmare, mai mult decît progresul militar realizat de Rusia tînăra interesază: progresul în toate domeniile de activitate creatoare pusă în valoare de autor, cu o rară putere de evocare. Ni se prezintă, e adevărat, personalitatea țării — dar romanul nu încețază o singură clipă să fie fresca lumii rusești, a întregii societăți rusești, a întregii Rusii — a celei tinere — din secolul al XVII-lea.

Dremov răspunde: „ierlati-mă pentru necuviință. Într-adevăr, eu, fiul dumneavoastră, am fost la voi”. Peste cîțiva timp sosiră să-l vadă părinții. Sosi și logodnica lui, care îl încredință că-l iubește. Si Alexei Tolstoi încheie astfel: „Da, iată-le caracterile rusești. Pare-se un om simplu, dar cînd vine asupra nevoie, în mic sau mare, se ridică în el o forță uriașă, frumusețea omenescă”. (Alexei Tolstoi: „Caracterul rus”, Editura „Știință”).

Iuri Gherman ni-l înfățișează pe acest „om simplu” cu aceleași mijloace de mare artist al cuvîntului. Si acest om „cînd vine asupra nevoie, în mic sau mare, se ridică în el o forță uriașă”.

Această „forță uriașă” a văzut-o Iuri Gherman în poporul tinerel Ru-

„Tînăra Rusie”

și, angajat în marea optintire de apărare a patrieiului Patriei. Si cum ni-l înfățișează pe acest om în care se ridică, precum spune Tolstoi, „o forță uriașă”?

Dăm un exemplu de sobrietate stilistică și de delinire — cum nu se poate, totuși, mai vie, a acestor exemple de umanitate: „Pe masura ce trecuse zilele, Silvestr Petrovici era din ce în ce mai scump la vorbă, rîdea mult mai puțin, trăia cu un singur țel: să aere Arhanghelsk-ul de filharul-sved. Să-l aere cu orice preț, să cunoască, dar să nu îngăduie necinstea...” („Tînăra Rusie”, vol. 2 pag. 209).

Si poporul rus, din care Petru I, marea țară făcea organic parte, — poporul „n-a îngăduit necinstea”. Carol al XII-lea al Suediei a fost înfrînt. Iuri Gherman nu face nici un fel de concesii adevărului. El ne prezintă și tipurile sovietice, degradate, cum ar fi, de pildă, ceazul Prozorovski care se vîscărește: „La ce naiba ne-au trebuit corăbii? Am trăit pin-acu’ și fără corăbii...” (vol. 2, pag. 11). Ne prezintă întreaga laună a viciosilor de rigoare — dar chipul lui e altul, de nerecunoscut. I se dă un concețdiu, ajunge acasă, dar nici părinții nu-l recunosc. Si atunci Egor Dremov (acesta e numele lui) se înapoiază pe front. Peste două săptămîni primește o scrisoare de la mama: „A fost la noi, glăsuștea mama, un om de la line, foarte bun om, numai la față urit. Vroia să mai stea la noi și deodată a plecat. De-atunci feciorușe, nu mai dorm noaptea, meru mi se pare că ai fost tu!...”

I. Peltz

Carnet

Academia de Științe a U.R.S.S. a început editarea în 12 volume a operei cunoscutei istorice sovietice E.V. Tarle. Într-un articol intitulat „Despre editarea moștenirii literare a lui E.V. Tarle”, publicat în „Revista de istorie modernă și contemporană” nr. 1/57, ecetătorul de specialitate A.S. Erusalimski, sub a cărul conducere se vor desfășura lucrările, face o succintă prezentare a vieții și a principalelor etape din bogata activitate științifică a marelui istoric sovietic. Aceași revistă publică fragmente din manuscrisul lucrării inedite „După Poltava” de E.V. Tarle, în care este analizată situația creată în Europa după înfrîngerea catastrofală a armatei regelui Suediei, Carol al XII-lea.

★

Studioul de filme artistice din Kiev pregătește lansarea unei serii de noi filme închinale luptei muncitorilor din Donbas.

În tumele lui „Octombrie”, „Știința partizană”, — film artistic în color, „Adevărul” și „Niprul” sînt doar cîteva din viitoarele producții cinematografice a căror primă vizionare va avea loc în zilele aniversării a 40 de ani de la Marea Revoluție Socialistă din Octombrie.

DRAGON

În prag de stagiune nouă

A intrat în tradiția instituțiilor noastre de artă să sărbătorească în fiecare an aniversarea Marii Revoluții Socialiste din Octombrie prin valorificarea pe scenele țării noastre a celor mai bune lucrări ale dramaturgiei sovietice și clasice ruse.

Anul acesta, cînd întreaga omenire progresistă împlinea cu entuziasm și bucurie cea de-a 40-a aniversare a Revoluției din Octombrie, toate teatrele din patria noastră au considerat ca o deosebită cinste și o datorie de onoare să prezinte publicului românesc minunatele opere pe care autorii dramaticei sovietice le-au închinat marelui eveniment al elberării și luptei eroice a poporului sovietic pentru construirea vieții noi, socialiste.

Cele 38 de colective teatrale din țară vor face să trăiască pe scenă — în interpretarea celor mai bune forțe artistice — personajele celor 22 de piese sovietice și clasice ruse, ale căror titluri au fost înscrise recent în repertoriul lor.

„Baia”, care se va reprezenta pe scena Teatrului Național din Cluj, iar la București de către Teatrul Muncitoresc C.F.R., este una din cele mai reușite piese ale marelui poet al revoluției. Prin ascuțitele varietate și viziunea satirică, prin artele caracterelor nuanțat înfățișate, prin originalitatea compoziției dramatice, piesa seamănă încredere în victoria oamenilor înaintași împotriva birocraților. Cea de a doua piesă, „Ploșnița”, este o satiră necruțătoare care demască pînă la capăt filistinismul contemporan, de esență mic-burgheză. Autorul își centrează piesa pe un personaj care prin întreaga sa evoluție ilustrează în mod artistic leza caracterului dăunător al concepțiilor mic-burgheze despre viață. În premieră pe țară, „Ploșnița” va vedea lumina rampei la Teatrul de Stat din Timișoara.

După cîteva stagioni în care dramaturgia lui Maxim Gorki a fost mai slab reprezentată, două teatre din țară, Constanța și Reșița, montează „Dușmanii” și respectiv „Vassa Jeleznova”. Este vorba de două piese cunoscute mai de mult spectatorilor de la noi, care nu se mărginesc să redea peisajul vieții ruse din primii ani ai veacului nostru. Prin înfrîngerea unor caractere puternice în cîmpul politic și psihologic, ele exprima în mod artistic ideea inevitabilității pieririi lumii capitaliste.

Opere remarcabile ca „Platon Krețet” de A. Korneițuk, „Tania” de A. Arbuzov și „Un om obișnuit” de L. Leonov, a căror acțiune se desfășoară în anul construcției socialiste și în centrul cărora se află figura minunată a omului nou, au atras atenția Teatrului de Stat din Baia Mare, Oradea și Bacău.

Dintre operele consacrate evenimentelor Marelui Război pentru Apărarea Patriei, unele din ele cum ar fi piesa lui K. Simonov „Așa va fi”, pe care o montează Teatrul de Stat din Brăila, am avut prilejul să le vedem și în stagiunea trecută. În schimb, de la premiera în țara noastră a „Tinerii gărzi” pe care o va prezenta de astă dată harnicul colectiv al Teatrului de Stat din Birlad, se împlinesc

Anul acesta, stagiunea teatrală începe la 15 septembrie. Conducerea teatrelor, împreună cu colectivele lor, s-au angajat să inaugureze anul teatral 1957/58 cu piese din literatura dramatică românească, dovedind astfel grija permanentă pe care o au teatrele noastre pentru dezvoltarea continuă a dramaturgiei originale. În leul acesta, noua stagiune se va deschide cu 36 de premiere românești.

Privit în ansamblul lui, repertoriul stagiunii 1957/1958 se anunță mai bogat și mai variat decît repertoriul stagiunii trecute. O cîntă este semnificativă: 216 titluri de piese prezentate în premieră pe scenele tuturor teatrelor din țară. Pe lângă repertoriul românesc clasic și contemporan și cel sovietic și clasic rus, în lista de premiere apar și piese valoroase din literatura universală clasică și contemporană. În stagiunea viitoare vor fi prezentate piese care încă nu au fost jucate pe scenele noastre.

În mod deosebit trebuie evidențiat modul în care colectivele teatrale se pregătesc să întîmpine marelui eveniment al sărbătoririi celor 40 de ani de la Marea Revoluție din Octombrie.

Socialiste din Octombrie îl constituie includerea pentru prima dată în repertoriul cîtorva teatre din țară a pieselor lui Vladimir Maiakovski, „Baia” și „Ploșnița”.

„Baia”, care se va reprezenta pe scena Teatrului Național din Cluj, iar la București de către Teatrul Muncitoresc C.F.R., este una din cele mai reușite piese ale marelui poet al revoluției. Prin ascuțitele varietate și viziunea satirică, prin artele caracterelor nuanțat înfățișate, prin originalitatea compoziției dramatice, piesa seamănă încredere în victoria oamenilor înaintași împotriva birocraților. Cea de a doua piesă, „Ploșnița”, este o satiră necruțătoare care demască pînă la capăt filistinismul contemporan, de esență mic-burgheză. Autorul își centrează piesa pe un personaj care prin întreaga sa evoluție ilustrează în mod artistic leza caracterului dăunător al concepțiilor mic-burgheze despre viață. În premieră pe țară, „Ploșnița” va vedea lumina rampei la Teatrul de Stat din Timișoara.

După cîteva stagioni în care dramaturgia lui Maxim Gorki a fost mai slab reprezentată, două teatre din țară, Constanța și Reșița, montează „Dușmanii” și respectiv „Vassa Jeleznova”. Este vorba de două piese cunoscute mai de mult spectatorilor de la noi, care nu se mărginesc să redea peisajul vieții ruse din primii ani ai veacului nostru. Prin înfrîngerea unor caractere puternice în cîmpul politic și psihologic, ele exprima în mod artistic ideea inevitabilității pieririi lumii capitaliste.

Opere remarcabile ca „Platon Krețet” de A. Korneițuk, „Tania” de A. Arbuzov și „Un om obișnuit” de L. Leonov, a căror acțiune se desfășoară în anul construcției socialiste și în centrul cărora se află figura minunată a omului nou, au atras atenția Teatrului de Stat din Baia Mare, Oradea și Bacău.

Dintre operele consacrate evenimentelor Marelui Război pentru Apărarea Patriei, unele din ele cum ar fi piesa lui K. Simonov „Așa va fi”, pe care o montează Teatrul de Stat din Brăila, am avut prilejul să le vedem și în stagiunea trecută. În schimb, de la premiera în țara noastră a „Tinerii gărzi” pe care o va prezenta de astă dată harnicul colectiv al Teatrului de Stat din Birlad, se împlinesc

Ată la Petroșani, „Dragostea Annel Berezko” de V. Pistolenko la Turda, iar „Bătăniele zbuciumată” de L. Rahmanov la Teatrele Maghiare din Sf. Gheorghe, Satu Mare, Timișoara, la Teatrul German din Timișoara și la Teatrul de Stat din Ploiești.

Peste cîteva zile Teatrul Național „I. L. Caragiale” începe repetițiile cu piesa lui L. Leonov „Calea de aur”. Piesa, care tratează problemele etice socialiste, va fi reprezentată la noi o dată cu premiera de la Teatrul M.H.A.T. din Moscova. Pentru realizarea acestei premiere, colectivul primei noastre scene a făcut minunatoase pregătiri. Regizorul spectacolului, maestrul emerit al artei Miron Ghelețer, a adus un bogat material documentar adunat cu prilejul călătoriei sale în U.R.S.S., care este studiat de colectivul de interpeți în fruntea cărora stau artiștii poporului Costache Antoniu, George Calboreanu și Gr. Vasiliu Birlic.

Astfel întîmpină teatrele noastre Marea Revoluție Socialistă din Octombrie și sîntem siguri că publicul va primi spectacolele prezentate cu aceeași dragoste și căldură cu care colectivele noastre artistice le pregătesc pentru a face din aceste manifestări o dovadă a admirației și prieteniei față de minunatul popor sovietic.

Mircea Avram
directorul Direcției Teatrelor din Departamentul Culturii

ANATOLI CEPUROV

Stropul de rouă

De pășărel era grădina plină,
Și ca pe-o mină-ntînsă în inalt,
Un pui de strop din roua cea mai fină
Zvici în zori pe-o frunză de smarald.

Dar nici o rază încă, aurită
Nu-i trimetea al soareșul salut.
O picătură de-apă, oropsită,
Părea cel strop, de-o clipă-abea născut.

Și iată că fîșînd printre frunzare
Al zilei astru urcă spre zenit...
Și raza lui cea mai dogoritoare
Un diamant — din strop a plămulf.

In romînește de Mihail Cosma

A trecut două luni din ziua când, de la fereastra trenului pe care recunoșteam din prima clădirea de cărămidă din apropierea clădirii de pe Colina Lenin, ce dispărea treptat, după perdeaua de păduri a stepei moscovite.

Și iată, după două luni de zile, poștașul îmi luminează primul mesaj pe care recunoșteam din prima clădirea de cărămidă din apropierea clădirii de pe Colina Lenin, ce dispărea treptat, după perdeaua de păduri a stepei moscovite.

Desfac cu nerăbdare plicul. „Dorogoi salfeta!” (Dragul meu șervețel!) Imediabilul Tolea nu se dezmințe nici de data aceasta. Mă apostrofază cu același „salfetka”, cu care m-a neștigat de atâtea ori. La început mă supărase aluzia la mica gălă pe care am comis-o curând după sosirea mea la Moscova.

Mă aflu în cantina-restaurant a universității și cerșesc ospățării să-mi aducă „salfetka”. Am rămas stupefiat când în locul hamsilor (se-liodka) pe care eram convins că le comandasem, aceasta mi-a întins un șervețel de hirtie. Am încercat, de altfel cu destulă stângăcie, să explic motivul încercării. De la o masă vecină, mă urmărea amuzat un flăcău „dravân” cu o față mare, deschisă, copilărească, cu o suviță bălăie flu-turându-i pe partea dreaptă a frunții.

Pe același flăcău l-am întâlnit a doua zi la cursul de economie. M-a recunoscut îndată și mi-a adresat un salut auzind oarecum malfios: „Salfetka, da?”

După ora de curs l-am găsit în fața ușii. Mă aștepta. Am mers câteva clipe alături, în tăcere. Va să zică, simțeam colegi — spuse deodată și mă privi drept în ochi. Eu sint Anatoli Sokolov, Tolea, cum îmi spun prietenii. Și îmi întinse mina. O mină mare, puternică, pe măsura staturii lui uriașe. M-a convins să ne mutăm împreună la cămin. Vedeam că mai am destulă dificultate până să mă pot exprima bine rusște și dorea să-mi vină în ajutor. Mi-a spus-o deschis, fără ocultări: Uite ce e dragul meu Gheorghiu. Eu sint dintr-un colhoz. Acolo fiecare are în seamă munca lui, dar când e nevoie, se simte dator să dea o mină de ajutor și celor din echipa vecină. Așa că ne-am înțeles: Îți îci bagajele și vii la noi în cameră.

M-a cucerit din prima zi firea lui sinceră, dreptă, seriozitatea și curajul cu care privea totul în viață.

Mai târziu, cînd l-am cunoscut și

pe fratele lui mai mare, Volodea, pescar în flota Mării Barent, am înțeles că aceste trăsături sînt comune familiei Sokolovilor, o familie de colhoznici harnici și cinștii din ținuturile Omskului. Tolea îmi vorbea adesea despre cei de la „Zarea” (așa se numește colhozul), despre mama lui, despre cele două surori mai mici. Toamna, cînd se întorcea din vacanță obișnuită și mă întîmpina: „Salfetka”, am o tolbă plină de întîmplări de-acasă. După cursuri, dăm o rață prin parcul „Gorki” și o mai golim.

Parcul „Gorki” era locul nostru preferat pentru plimbare. Odată cu înserarea o porneau alene pe alei. Tolea începea să istorisească despre prietenii harnici și cinștii din ținuturile Omskului. Tolea îmi vorbea adesea despre cei de la „Zarea”, care acum sînt oameni însurați, la casele lor, au și copii, despre zilele-muncă lucrate de el în colhoz și cîte altele. Se întrepru din cînd în cînd pentru a urmări zborul frunzelor de mesteacăn, ce cădeau stigmatizate de

Anii tuturor visurilor și tuturor speranțelor

ruginiului toamnei. Se apleca, ritica o frunză, o așeza în palma lui mare, o mîngia cu gingașie și începea să cînte încet:

— Vo pole berzka stoiala... (Lui, lui stoiala...)

— Avea o voce lîmpe, care mă înduioșa întodeauna. Știam că în acele clipe îi e tare dor de mesteceții din salul lui, de prietenii rămași acolo, poate și de altcineva.

Curînd însă era și el furat de iureșii vieții studențești: cursuri, seminarii, conferințe, activitatea în cadrul comsomolului.

Cînd facultatea noastră de economie politică s-a mutat în clădirea Universității de pe Colina Lenin, am primit împreună un apartament în noul cămin studențesc: două camere, baie, hol, instalarea în noua locuință a fost o adevărată sărbătoare. Acum puteam studia în liniște, acasă. De altfel, ne pregăteam întodeauna im-

*) Pe oțmpe se înălța un mesteacăn lili, lili, se înălța.

preună pentru seminarii. Ne deprinsesem așa încă din primii ani de facultate, cînd Tolea mă „luase sub ari-paci-orofitoare”, cum spuneau în glume ceilalți colegi din grup. Mă gîndesc de multe ori cu recunoștință la flăcăul uriaș care, pentru a mă ajuta să învăț și mai ales să mă exprim cît mai corect rusște, își sacrifică multe din seriile lui libere. Tot lui îi datoriez și primul răspuns la seminarul de economie politică. Seminarul era condus de Ivan Ivanovici Zaharov, unul dintre cei mai bătîrîni profesori ai universității. Nu știu de ce, dar la primele lecții, Ivan Ivanovici îmi inspira pe lingă un puternic sentiment de stimă și admirație, — datorit expunerilor sale interesante, vii, pline de vervă, care te cucereau — și o teamă inexplicabilă. Zădărnice încerca să mă convingă prietenul meu că stăpînesc bine lecția, că mă exprim destul de clar — repetasem doar împreună, mai înainte, totul, — nu aveam curajul

să răspund. Au trecut cîteva săptămîni. Tolea era de-a dreptul intrigat. Pînă cînd, într-o zi... Nu pot să uit ziua aceea. Odată cu sosirea lui Ivan Ivanovici, în sală se așternuse liniștea.

— Cine vrea să vorbească despre caracteristicile relațiilor de producție feudale? întrebă profesorul. O clipă de tăcere. Apoi, glasul lui Tolea, răspunzător:

— Vrea să răspundă Marin!

Am simțit un val fierbinte inundîndu-mi obrazul, urechile, așa cum mi se întîmpla cu ani în urmă, pe vremea liceului. Privirile tuturor colegilor mă cercetau curioși, sau cel puțin așa mi se părea. Trebuia să fac ceva. M-am ridicat. Primele fraze le-am rostit cu oarecare nesigurăntă. Apoi, pe nesimțite, totul mi s-a părut simplu și am început să formulez răspunsul străduindu-mă să prezint ideile cît mai sistematic, fără să mă mai tem de cele cîteva formulări gramaticele nu tocmai ferice. Principalul era că izbutisem să-mi înving timidi-

tatea, să mă conving pe mine însumi că pot răspunde.

La sfîrșitul seminarului Tolea s-a apropiat de mine foarte stîngerit:

— Te rog să mă ierți Jora, dar trebuia să procedez așa ca să poți căpăta încredere în tine. Dar procedeu a fost într-adevăr prea „școlăresc”. Apoi, văzînd că nu sint supărat (parcă puteai fi supărat de Tolea): Să știi înțeleg că ai fost grozav! Și mi-a scuturat mina zdravă. Așa era Tolea.

Esti iremediabil, Anatoli Sokolov, îi spuneam cîteodată. Se prefăcea că nu mă aude. Fredona. De obicei, din Ceal-kovski, marea lui pasiune. Nu-i scăpa nici un concert. Urmărea cu atenție a-fisele. Mergeam împreună pe stradă și deodată, propunea să ne întorcem. Zărise un alîș:

— La stai! Sîmbătă seara e concert pentru pian și orchestră al lui Ceal-kovski Cîntă Ghileis. Bravo! Hai să luăm bilete.

Uneori, în timpul plimbărilor noastre, îmi vorbea despre Piotr Ilici, compozitorul lui preferat. Îi cunoștea bine viața, știa multe întîmplări legate de fiecare dintre creațiile sale. Îmi amintesc că într-o după amiază — era în perioada examenelor de vară — ne dusesem să învățăm în parc. Pregăteam tocmai examenul de economie politică. Stăteam pe o bancă. Eu citeam cu glas tare iar Tolea mă urmărea, mușcînd dintr-un fir de iarbă. Deodată, mă întrepruse:

Știi la ce mă gîndeam cînd citeai despre plusvaloarea? La Ceal-kovski.

— Ar fi trebuit să-mi închipui — i-am răspuns puțin cam întepat.

Fără a lua în seamă replica mea Tolea continuă:

— Piotr Ilici a compus „Lacul Lebedev” pentru 800 de ruble. Vezi tu Jora, el avea atunci mare nevoie de bani!

Timp de cînd ani am împărțit cu Tolea și locuința și banca din sala de curs, și pachetele de-acasă și mai ales visele, elanurile celor 20 de ani.

Dar scrisoarea despre care am amintit la început? Această scrisoare n-a fost numai un pretext spre a putea vorbi despre Tolea. Mi-a trimis-o, într-adevăr, zilele acestea, prietenul meu. A expediat-o din Briansk, orașul în care va locui Tolea, acum profesorul de economie Anatoli Sokolov. Îmi scrie că așteaptă cu emoție prima zi de școală. Și scrisoarea începe chiar așa: „Dorogoi salfeta!”

Gheorghe Marin

COBETCKII KOIO3

In culisele unei mari reviste ilustrate

„Sovetski Soiuz” — nr. 7 din iulie 1956.

de A. Boccarov
redactor șef adjunct al revistei
„Sovetski Soiuz”

Există o artă a fotografierii? Poate fi considerată fotografierea o artă? La aceste întrebări unii dau răspunsuri negative. După părerea lor, spre deosebire de artist, fotografatul îi este accesibil numai lumii empirice, redarea pur exterioară a lumii, „așa cum este ea”. Și totuși, contrar acestei păreri, o fotografie reușită este nu numai un document, ci și o operă de artă care are legile de compoziție și caracteristicele ei, și ale cărei detalii reușesc adeseori să transforme imagini ce par, la prima vedere, obișnuite în imagini pline de interes și semnificație pentru cel ce le privește.

Am înțeles una din nenumăratele fotografii publicate de revista noastră... Imense întinderi cultivate în Asia Centrală, alacate și devastate de lăcuste.

Privirile ar fi putut fi redată, desigur, printr-o serie de fotografii care ar fi înfățișat regiunile pustii de insecte. Reporterul a ales, însă, numai tulburarea unei plante cu frunzele devorate aproape în întregime de lăcustele lacome care urcau spre vîrșii. Aceasta unică tulburare, fotografiată în prim plan, cu toate detaliile ei, are darul de a impresiona mult mai convingător privitorul deoarece și aici, ca în orice operă de artă, conținutul general este dezvăluit de elementul particular. Și acesta este doar unul din punctele de vedere ale reporterilor fotografi de la revista „Sovetski Soiuz”.

În numărul aflat acum sub tipar cititorii revistei vor putea vedea o altă fotografie înfățișînd un bătrîn care pășea de-a lungul unui bulevard și citește un ziar; lingă el s-a oprit un copil care se juca prin apropiere. Un aspect destul de obișnuit — veți spune — pe care l-ați observat de sute de ori. Dar cită energie, cită forță lăuntrică și încredere radiază chipul bătrînilor muncitor, Privindul, fiecare cută a feții îi apare ca o mărțurie a îndelungatei sale vieți de luptă, de muncă. Fotografia ilustrează materialul documentar „Pagini de istorie — septembrie 1917” și reușește într-adevăr să poarte gîndul cititorului înapoi către făuritorii Revoluției. După părerea mea, reușită este și fotografia lui I. Cernișev. „A verit lara”, publicată într-unul din numerele trecute ale revistei, înfățișînd un băiețel care, lingă o valiză uriașă, privește în sus. Faptul că fotografia nu l-a prins și pe tatăl lui mai are nici o însemnătate: chipul copilului, este alit de element înfățișînd ceea ce lipsește din fotografie poate fi imaginat cu ușurință.

Ca orice artă, arta fotografierii are și ea legile ei. Aș denumi fotografia o frîntură de viață prinsă din zbor, într-o clipită. „Statismul” ei trebuie să fie însă semnificativ, să poarte nu numai amprenta momentului, dar să sugereze și trecutul care l-a precedat sau, poate, viitorul. Aceasta este și unul din motivele pentru care revista noastră folosește cu precădere reportajul viu, alit de sugestiv al fotografiei.

Nu de mult, doi dintre reporterii noștri au vizitat Lipet-ul — un orașel de provincie. Ar fi putut fotografia acolo impunătoare casa de cultură, clădirea nouă a spitalului sau locuințele moderne recent ridicate care, desigur, ar fi constituit imagini reprezentative pentru orașel. Reporterii, însă, au preferat să se ocupe de locuitorii, de grija pe care aceștia o poartă orașului lor. Fotografia luate la Lipetk a înfățișat deputații ai Sovietului orașelului, o ședință, judecînd după gesturile participanților, foarte agitate, a unui comitet de stradă, dirizirea felelor celor ce criticau pe directorul uzinei pentru lipsa lui de grijă față de muncitori. Aceștia mi s-au părut a fi imagini ale celui mai potrivit pentru a înfățișa viața, preocupările acestor orași sovietici.

În numărul pe septembrie, revista a publicat reporta-

Lumina albă din Tbilisi

Dacă te duci în Caucaz, prelîndeni locurile sint așa de vechi încit chiar documentele istorice ale vremurilor ultime sint mai tinere decit celelalte urme lășate de oameni. Și ca să aflu mai mult despre vechimea locului, ești nevoit să recurgi la legendă. Uneori o iei de-a dreptul de la Prometeu. Tbilisi, capitala R.S.S. Georgiene, are vîrșea atestată de o mie cinci sute de ani. Arheologii sint însă de altă părere: teritoriul de azi al orașului a fost locuit și în milenii al treilea înainte de era noastră. Dar s-o luăm de la legendă, adică de cînd se cheamă Tbilisi. Regele vînaștor V. la care domnea în veacul al V-lea din cartea Kartli, înșind la vînaștor din capitala sa Mgheta, a urmărit un fazan pînă într-un fel de platou aflat între trei munți stîncoși; săgetat de arcul regal, fazanul căzu peste un izvor fierbînt, unde — pînă să-și găsească slujitorii — s-a și fierț. Plîcîndu-i locurile, regele hotărî să clădească aci ziduri de oraș puternic, în cluda vrăj-mașilor poporului georgian. Cald, se spune în georgiană tibili, și de aici numele orașului a devenit Tbilisi.

Regii kartlieni s-au îngrijit de noua capitală și orașul, așezat într-o poziție deosebit de prielnică negocîului internațional, a înflorit repede, devenind frumos și bogat. De la o vreme, însă, țara începu să treacă prin greutăți mari și prin istovitoare războaie, purtate cu dușmani numeroși și mai puternici. Alipirea de Rusia, în secolul al XVIII-lea, a salvat-o de pieire, dar importanța și densitatea populației capitalei ajunseseră neînsemnate.

Dar după Marea Revoluție din Octombrie, după instaurarea în Transcaucazia a puterii sovietice, numărul locuitorilor începu să crească repede: în 1926 erau 294.000 de locuitori, iar în 1956 mai mult decit dublu — 635.000.

Frumuseța orașului Tbilisi începe de la culoare. Fiecare oraș are culoarea lui, și cu cît e mai frumoasă și mai subtilă, cu atît e mai indefinibilă. Firește, în compoziția ei intră și clădirile, și vegetația, și oamenii. Dar mai ales aerul. Aerul care le absoarbe pe toate celelalte restituindu-le o-rașului contopite într-o lumină care e numai a lui. La Tbilisi, această culoare specifică a aerului e determinată de soare. Ce mijloc chimic al fabricilor de coloranți ar putea-o surprinde? Nicî cuvintele nu sint în tonuri dulci, sudice și deci solare. N-am văzut nicăieri vreo culoare stridentă. Multe case sint făcute dintr-un tuf vulcanic de culoarea lămlilor, doar ceva mai palidă, cu nervuri vibrînd de vitalitate, puțin mai închise, între portocaliul năramzel și culoarea asfințitului de soare. Amestecul de chipo-roșii și de palmieri dă cadru cutivii clădirilor. Iar soarele știe să le po-clădirească pe toate cu pubere de platină, vopsîndu-le în culoarea pe care m-am obișnuit să o arăt cititorului. Arhitecții au continuat stilul gruzin străvechi, dezvoltîndu-l esențial, dar fără abuz și fără a neglija, chiar în micile amănunte, nevoile de confort modern. Dealtmînteri, însuși stilul gruzin clasic are prea puțin aer orientat în el. Teatrul de operă și balet, e drept, e clădit în curat stil maur, dar e o excepție și, cum mi s-a părut, deloc distonantă, cam cum ar fi o frumoasă insișnă pe care cineva o poartă pînă la a primit-o dintr-altă țară. Altmînteri, clădirea n-au nimic din acea frumusețe obișnuită și care nu mai are nimic de spus a limitîl gruzin și arabescurilor orientale, pînă la ingramă-dădire sufocantă, care-l pleacă așa de mult lui Verșecaghin. Liniia gruzină e mult mai simplă și mai suplă, iar ornamentația are un echilibru, aș zice melodic, căruia variația de elemen-

te îl dă prospețime, eleganță și dinamism. Dinamismul acesta e un rezultat al firii poporului, după cum impresia surprinzătoare de monumentală de pe masivitate, deși clădirile nu sint foarte înalte, vine din talentul ar-

Pe străzile unuia din cele mai vechi orașe ale lumii

hitecților care au știut să asimileze lecția arhitectonică a naturii montane. Peste tot, în Tbilisi (și cum am văzut după aceea, nu numai în Tbilisi), descifrezi simțul poporului pentru arhitectură, pentru clădirea care să plăcă ochiului și să exprime sufletul georgian. Orașul e împodobit nu numai cu altoreleliuri și incrustații în piatră, pe frontoanele clădirilor, ci și cu multe statui, havuzuri, pjețe vas-te și parcuri cu vegetație densă.

clădirile frumoase din Tbilisi. Și Universitatea, și clădirea combinatului carbonifer, și Palatul Pionierilor, și marele restaurant din Parcul Stalin, de pe creasta muntelui Mtașminda, și hotelul „Tbilisi”, unde am locuit prînd

sînt cituși de puțin incomode, și a-ndaugă mult pitorescul natural, Circulară și o stînjîntă, iar ochiul se bucură mereu de varietatea priveliștii.

De alfel rîul Mtkvari, cu mularile lui abrupte și argiloase, care în centru sint modulate de om, spre margini se ridică într-o libertate vioaie, înțîrînd mai aproape de cer case și castele vechi, ale căror ferestre privesc de-a dreptul în apă. Am văzut case de locuit și pe malul rîului, și pe mîntuii prăpăstoși, cu balconul atîrnat în aer, gata parcă să decoleze spre zenit.

Dar Tbilisi trebuie văzut și de sus, de pe Muntele Sînt (sau Mtașminda). Înțel de la jumătatea acestui munte, de pe o mică platformă care adăpostește Pantheonul Gruziei, și de unde vede-se de-a dreptul, mai ales către seară. De aici nu o dată orașul a fost mîngiat de privirile romantice ale poetului Nikoloz Baratașvili, mort la 29 de ani și adus aci, unde are și un monument, cînd vremea îi macinase rămășițele astfel încît azi nu l se cunoaște nici chipul. De lingă acest monument — un stilp de marmură cu o lîră înfipțată în vîr — am privit înserarea orașului gîndindu-mă la Baratașvili și repetînd una din strofele lui, închinată muntelui:

In ceasu-nourat al asfințitului,
mi-ești drag,
Cînd, Munte Sînt, îi simț
văpăile mai rare,
Și creasta-i încă nevîsmintată-să
zare,
Dar umbrele în jos spre ierburi
se retrag.

Apoi m-am urcat pe creastă și am privit din nou, Tbilisi ieșea treptat de sub umerii muntelui pe care mă urcasem. De sus am văzut cum orașul s-a deslășurat pe pieptul altui munte. Tîiat în două de Mtkvari, cu acoperisurile caselor de țigilă roșie, mi s-a părut că văd nu orașul, ci o imensă pasăre care s-a așezat să se odihnească pe pieptul muntelui, desfăcîndu-și vast două aripi împurpurate.

Altădată am venit tot aci, la o oră țirzie. Cine n-a văzut Tbilisi noaptea, de aci de pe Mtașminda, a pierdut o rară deslășurare a ochiului și nu cunoaște orașul decit pe jumătate.

Un munte cu umeri lați și cu piept puternic, prometeic sau herculean, poartă de la un umăr la altul pe tot pieptul, o za prin țesătura căreia se vede strălucirea trupului, ca o desăb broderie de lumină. Intre umeri, peste această cămașă de zale, atîrnă un colier de perle mari; sint lamponalele așezate anul lingă altul, în lung, pe cheul rîului Mtkvari.

În această împrăgriere bogată a luminilor orașului e o simetrie generală, de conture, înăuntrul căreia însă luminiile aleargă într-o fermecătoare și pitorească dezordine. Căci vîntul lui le mișcă și ele tremură și se zbuguie și aleargă, într-o vesnică mișcare, cum totul în Gruzia e dinamic și plin de viață, chiar și zăpezele de pe Kazbek, în albea cărora aleargă razele de soare.

Și Mtașminda are un colier: sint luminile tramvaiului-funicular, care circula între oraș și Parcul Stalin. E un tramvai aproape obișnuit, numai că băncile sint așezate în trepte, ca să fie orizontale, pe cînd vagonul are o înclinare de vreo 40 de grade și e micșat electric, cu odgoanele, deși luncă pe sine obișnuite de tramvai. Cînd străbătuie cu acest vehicul distanța de 501 metri spre oraș, fi se pare că farmecul lui, pas cu pas mai evident, te absoarbe ca respirația unui uriaș.

Tbilisi e și el în felul lui un uriaș. Dar e și o pasăre, un Phoenix... Căci într-un mileniu și jumătate de viață a testată de istorie a fost de nenumărate ori distrus și ars și de fiecare dată s-a născut din cenușa lui mai frumos decit fusese.

Victor Kernbach

„Sovetski Soiuz” — nr. 12 din decembrie 1956

Nu întârziăm

Războiul „ieftin”

Strategia occidentală se baza până acum pe așa zisa teorie a „războiului ieftin”. Ultimele evenimente au arătat însă că și războiul pretonizat și considerentele abundente ale comentatorilor militari nu mai conținesc în regrete. Dezamăgirea a fost prea mare pentru ca să nu acordăm cu larghețe preopinilor dreptul de a plînge în voie amurgul prematur al unor concepții iluzorii.

Se impun însă câteva lămuriri. În vederile strategiei atlantice, războiul era ieftin nu pentru că ar costa puțin. Contrabuiliile americani sau vest-europeni pot să dea toate lămuririle necesare în această chestiune. Dar gânditorii Pentagonului calculaseră la rece că întreprinderea și în definitiv chiar viața unui soldat vest-european sau asiatic costă mult mai puțin decât aceea a unui soldat al Statelor Unite. Războiul urma să se ducă deci cu soldații în primul rând și în majoritatea covârșitoare străini. În al doilea rând, războiul urma să fie dus pe teritorii străine, adică în nici un caz în frontierele Statelor Unite. Distrugerile ar fi fost rezervate de Prefectura Europei, considerată ca front istoric permanent, și eventual în Asia și Africa. Statelor Unite le-ar fi fost însă rezervate și într-un al treilea război mondial rolul comod din celelalte două anteriori: de arsenal și de casă de bancă. Războiul ar fi fost deci „ieftin” pentru că s-ar fi crutat în limita posibilităților „homo americanus” și s-ar fi strîns pentru a ține oară în safe-urile Wall Street-ului toate bogățiile unei lumi grav rănite.

Dar iată că „the ultimate weapon”, arma absolută, vine să strice calculele și să risipească iluziile: această armă care aparține lagărului socialist, sguide fatal pilonii certitudinilor strategice americane. Într-adevăr, posesia acestei arme face inutilă menținerea unor mari efective militare. Soldații străini, oricât de ieftini ar fi viața lor, nu mai au căutare. Racheta cu încărcătură periculoasă poate atinge orice colt de pe glob și aviația atomică — al strategiei Pentagonului, nu mai poate nimic împotriva ei. Statele Unite devin exact atât de vulnerabile cum au fost, să zicem, Franța sau Germania în primele războaie mondiale. Dezastrele, primate în trecut ca pe saje îndepărtate, devin o posibilitate iminentă pentru un teritoriu considerat până acum imun. Din clipa în care „Empire Building”-ul devine tot atât de vulnerabil ca „Notre Dame” sau „Westminster Abbey”, războiul nu mai rentează, încetează de a mai fi ieftin. Când costul singelui propriu începe a depăși pe acel al petrolului arab sau al uraniului congolez, războiul nu mai poate constitui marea, supremul business. Și pentru că devine scump, războiul nu mai „iace”.

Socoteala de acasă

Se cunosc condițiile în care delegația vest-germană a întrerupt tratativele de la Moscova. Invocînd pretextul rezolvării prealabile a „reparațiilor” germanilor guvernării de la Bonn au urmărit a furniza propagandei electorale un nou argument: înțelegerea politică de reînarmare a guvernului Adenauer ar fi motivată de „pericolul” care amenință Germania occidentală.

Și, într-adevăr, un mare „pericol” amenință pe guvernării de la Bonn din spre partea sovietică. Reproducînd o corespondență din Moscova, „Neues Deutschland” arată că, încă din prima zi a tratativelor, delegația sovietică a „amenințat” pe oaspeții vest-germani cu extinderea aceluor relații comerciale dintre cele două state. Se știe că acesta relații, care au atins anul trecut suma de 590 milioane mărci, nu depășit 750 milioane mărci în numai primele șase luni ale acestui an. Posibilități există deci și folosirea lor din plin ar face ca volumul schimburilor să fie în cursul anului viitor de patru ori mai mare decât în 1957. Se mai negre deci că „amenințarea” sovietică este serioasă? Să nu mai fie deci justificată reînarmarea împotriva unui partener comercial atât de periculos?

Propaganda domnilor de la Bonn este deplin rațională: atîta timp cît Uniunea Sovietică amenință, așa cum a făcut încă din primele ore ale zilei de 24 iulie, cu încheierea unui tratat comercial de schimburi care s-ar urca la circa șapte miliarde mărci; cînd ea manifestă intenții atât de „subversive” ca aceea de a exporta nu numai mărfurile tradiționale în comerțul sovieto-german, ca lînă, cereale, celuloză, ci și bumbac, lînă, petrol, mangan, crom, cupru, zinc și plumb; cînd sperie pe polițieni atît de timizi ca Adenauer și compania, că va cumpăra valuri, prese, vapoare, mașini unelte și produse chimice și farmaceutice; firește că Germania occidentală are toate drepturile să se alarmeze. U.R.S.S. vrea pace și colaborare, vrea comerț și schimburi tehnice. Ba mai are și ideea să propună stringerea relațiilor de cultură. Cine știe pînă unde ar putea merge asemenea temerități? Milne-poilime ar putea supune chiar proiectul unui pact de neagresiune. Și atunci ce te faci cu negătorii atîi de puțin docili și atîi de puțin recunoscători, care sînt gata să-și transfere volurile spre candidații lui Ollenhauer?

Așa că trebuie să se procedeze „logic”: tratativele de la Moscova vor fi deocădată întrerupte pînă după alegeri; dacă rezultatele urnelor vor fi favorabile, tratativele vor putea fi ușor înmormintate; iar dacă

nu vor fi cele așteptate, „reparațiile” poate oricînd constituie o lozincă de coalițare a forțelor reacționare împotriva viitorului guvern. Căci Ollenhauer, precum se știe, se arată de acum puțin dispus să prefere celor șapte miliarde de mărci pe fantomele arhivelor Bundeswehrului.

Ultimul cuvînt?

La aproape șase luni după încheierea discuțiilor de la Londra, subcomitetul Comisiei O.N.U. pentru dezarmare n-a realizat încă acordul așteptat. Lucrările au bătut tot timpul pasul pe loc, ba, așa cum a declarat delegatul sovietic în sedința din 29 august, puterile occidentale au dat chiar înapoi față de poziția adoptată la 30 aprilie, data prezentării cunoscutelor propuneri sovietice. D. Stassen a plecat și a revenit de mai multe ori, întorcîndu-se cînd cu noi variante la vechile propuneri, cînd cu d. Dulles care a încercat să arate din nou că delegația americană dă tonul. În sfîrșit, s-a prezentat un voluminos „document de lucru”, care nu constituie decît un catalog al propunerilor succesive făcute pînă acum. Dar oferă într-adevăr acest document posibilități de „lucru” efectiv? Poate el scoate din impasul actual discuțiile care se învîrtesc în jurul unor și aceluor puncte de aproximativ o jumătate de an?

La șase luni după începerea discuțiilor explozive atomice se succed în ritm accelerat și nici vorbă nu este încă de interzicerea armelor de exterminare în masă. Reducerea efectivelor militare și a armamentelor clasice a rămas și ea un deziderat. Diminuarea bugetelor militare, lichidarea bazelor strategice și retragerea trupelor străine din Europa, n-a fost realizată. În loc să se discute dezarmarea propriu zisă, puterile occidentale au derutat atenția spre control și așa-zitul „cer liber”, fără ca și în aceste domenii să caute vreo apropiere rodnică. Iar recentul „document de lucru” repetă pînă la identitate tactică urmărirea tot timpul de delegațiile occidentale: în primul rînd, a lega strîns între ele toate aspectele dezarmării și a cere un acord general asupra ansamblului; în al doilea rînd a lega conținutul fiecărui din aspecte de un număr de condiții politice.

Era evident de la început că o problemă atât de vastă și de complexă ca aceea a dezarmării nu poate fi soluționată dintr-o dată și în totalitatea ei. Acorduri parțiale ar fi fost încurajatoare și ar fi constituit un început. Poziția delegațiilor occidentale a sabotat însă orice apropiere, chiar atunci cînd punctele de vedere nu mai erau prea mult distanțate. Așa a fost atît în cazul reducerii efectivelor militare, cît și în cazul reducerii bugetelor de înarmare. Dar, de fiecare dată, posibilitatea unui compromis a fost alungată de condiții politice, cum ar fi, de pildă, rezolvarea problemei germane, rezolvare concepută bineînțeles ca integrare a Republicii Democratice Germane în statul german remilitarizat și înglobat în N.A.T.O. „Experiența arată — constată declarația guvernului sovietic din 27 august — că orice propuneri concrete care urmăresc încetarea cursei înarmărilor întîmoină împotriva guvernului Statelor Unite, Marii Britanii și a altor puteri occidentale”. Guvernul sovietic a propus din nou un acord asupra încetării imediate și necondiționale a experiențelor cu arme nucleare și termoculare, nelegat de înfăptuirea altor măsuri, precum și un acord asupra realizării unor soluții parțiale în domeniul dezarmării. Dar „documentul de lucru” nu arată că delegațiile occidentale sînt mai dispuse decît acum șase luni să facă un pas înainte.

Reproșuri din „dragoste”

Expansiunea economică vest-germană neliniștește pe capitaliștii londoneni. Cu alte cuvinte, monopolurile reinviute cu ajutorul autorităților britanice de ocupație și în opoziție măsură cu capitalul din City se ridică azi împotriva binefăcătorilor lor. Relațiile de dușenie armate care au dominat pînă de curînd între Londra și Bonn par a se strica tot mai mult și presa britanică nu ezită să-și exprime în termeni destul de severi nemulțumirea și dezamăgirea.

„Piața comună” închide perspective de deuseului vest-europene pentru produsele industriei britanice. În schimb, Germania occidentală asigură monopolurilor ei un loc preponderent pe această piață. Germania occidentală produce mai ieftin, pentru că nivelul ei de trai este inferior celui britanic, așa încît, chiar la șase zile, produsele britanice pot fi ușor eliminate de pe oricare piață. Faptul că Germania occidentală a intrat abia acum în cursa înarmării, o scutit-o ani de zile de cheltuieli uriașe. În schimb, investițiile au făcut industria vest-germană — bine înțeles și cu ajutorul hotărîtor al Wall-Street-ului — mult superioară ca utilaj celei britanice, care nu mai corespunde cerințelor ultime ale tehnicii. Îngrijorarea rechizitor industrial britanic este deci pe deplin justificată.

În pofida prieteniei zgomotoasă proclamată cu Occidentul recent vizite a premierului MacMillan la Bonn, presa britanică în totalitatea ei, de la conservatorul „Sunday Express” la liberalul „Daily Herald” și la exponentul marelui capital „Financial Times” cer de cîta timp presiuni eco-

nomice asupra Germaniei occidentale. Pe de o parte se susține necesitatea amplificării comenzilor vest-germane de armament în Marea Britanie, pe de altă parte se propune insistent realizarea mărcii vest-germane. Noile comenzi de armament ar reduce investițiile vest-germane și ar da de lucru industriei britanice. Revalorizarea, adică urcarea mărcii, ar scumpi prețurile produselor vest-germane, care n-ar mai putea face concurență produselor britanice. Dar monopolurile vest-germane vor să-și rețină vîitoarele comenzi de armament ale guvernului de la Bonn și zărele vest-germane cer devalorizarea lirei sterline, ceea ce ar scădea prețurile produselor britanice de export. Cercurile din City răspund din nou că devalorizarea lirei ar atînge prestigiul britanic și amenință cu organizarea unei discriminări metodice din partea tuturor statelor europene împotriva exporturilor vest-germane.

Lucrurile au ajuns deocădată la acest stadiu și fîgăduiesc să nu se oprească aici. Jonglînd cu probleme de prestigiu, dar mai ales de interese guvernale și presa se fac ecoul monopolurilor respective și frecvențele ajunge publice vor lua fără îndoială calea diplomatică. Aliații occidentali, preamăriți în discursuri, trosnește de fiecare dată la alte înțelegeri. Frazele slorlătoare nu pot ascunde contradicțiile care macină înțelegerea și aceluor puncte de aproximativ o jumătate de an?

La șase luni după începerea discuțiilor explozive atomice se succed în ritm accelerat și nici vorbă nu este încă de interzicerea armelor de exterminare în masă. Reducerea efectivelor militare și a armamentelor clasice a rămas și ea un deziderat. Diminuarea bugetelor militare, lichidarea bazelor strategice și retragerea trupelor străine din Europa, n-a fost realizată. În loc să se discute dezarmarea propriu zisă, puterile occidentale au derutat atenția spre control și așa-zitul „cer liber”, fără ca și în aceste domenii să caute vreo apropiere rodnică. Iar recentul „document de lucru” repetă pînă la identitate tactică urmărirea tot timpul de delegațiile occidentale: în primul rînd, a lega strîns între ele toate aspectele dezarmării și a cere un acord general asupra ansamblului; în al doilea rînd a lega conținutul fiecărui din aspecte de un număr de condiții politice.

Era evident de la început că o problemă atât de vastă și de complexă ca aceea a dezarmării nu poate fi soluționată dintr-o dată și în totalitatea ei. Acorduri parțiale ar fi fost încurajatoare și ar fi constituit un început. Poziția delegațiilor occidentale a sabotat însă orice apropiere, chiar atunci cînd punctele de vedere nu mai erau prea mult distanțate. Așa a fost atît în cazul reducerii efectivelor militare, cît și în cazul reducerii bugetelor de înarmare. Dar, de fiecare dată, posibilitatea unui compromis a fost alungată de condiții politice, cum ar fi, de pildă, rezolvarea problemei germane, rezolvare concepută bineînțeles ca integrare a Republicii Democratice Germane în statul german remilitarizat și înglobat în N.A.T.O. „Experiența arată — constată declarația guvernului sovietic din 27 august — că orice propuneri concrete care urmăresc încetarea cursei înarmărilor întîmoină împotriva guvernului Statelor Unite, Marii Britanii și a altor puteri occidentale”. Guvernul sovietic a propus din nou un acord asupra încetării imediate și necondiționale a experiențelor cu arme nucleare și termoculare, nelegat de înfăptuirea altor măsuri, precum și un acord asupra realizării unor soluții parțiale în domeniul dezarmării. Dar „documentul de lucru” nu arată că delegațiile occidentale sînt mai dispuse decît acum șase luni să facă un pas înainte.

La șase luni după începerea discuțiilor explozive atomice se succed în ritm accelerat și nici vorbă nu este încă de interzicerea armelor de exterminare în masă. Reducerea efectivelor militare și a armamentelor clasice a rămas și ea un deziderat. Diminuarea bugetelor militare, lichidarea bazelor strategice și retragerea trupelor străine din Europa, n-a fost realizată. În loc să se discute dezarmarea propriu zisă, puterile occidentale au derutat atenția spre control și așa-zitul „cer liber”, fără ca și în aceste domenii să caute vreo apropiere rodnică. Iar recentul „document de lucru” repetă pînă la identitate tactică urmărirea tot timpul de delegațiile occidentale: în primul rînd, a lega strîns între ele toate aspectele dezarmării și a cere un acord general asupra ansamblului; în al doilea rînd a lega conținutul fiecărui din aspecte de un număr de condiții politice.

Era evident de la început că o problemă atât de vastă și de complexă ca aceea a dezarmării nu poate fi soluționată dintr-o dată și în totalitatea ei. Acorduri parțiale ar fi fost încurajatoare și ar fi constituit un început. Poziția delegațiilor occidentale a sabotat însă orice apropiere, chiar atunci cînd punctele de vedere nu mai erau prea mult distanțate. Așa a fost atît în cazul reducerii efectivelor militare, cît și în cazul reducerii bugetelor de înarmare. Dar, de fiecare dată, posibilitatea unui compromis a fost alungată de condiții politice, cum ar fi, de pildă, rezolvarea problemei germane, rezolvare concepută bineînțeles ca integrare a Republicii Democratice Germane în statul german remilitarizat și înglobat în N.A.T.O. „Experiența arată — constată declarația guvernului sovietic din 27 august — că orice propuneri concrete care urmăresc încetarea cursei înarmărilor întîmoină împotriva guvernului Statelor Unite, Marii Britanii și a altor puteri occidentale”. Guvernul sovietic a propus din nou un acord asupra încetării imediate și necondiționale a experiențelor cu arme nucleare și termoculare, nelegat de înfăptuirea altor măsuri, precum și un acord asupra realizării unor soluții parțiale în domeniul dezarmării. Dar „documentul de lucru” nu arată că delegațiile occidentale sînt mai dispuse decît acum șase luni să facă un pas înainte.

Expansiunea economică vest-germană neliniștește pe capitaliștii londoneni. Cu alte cuvinte, monopolurile reinviute cu ajutorul autorităților britanice de ocupație și în opoziție măsură cu capitalul din City se ridică azi împotriva binefăcătorilor lor. Relațiile de dușenie armate care au dominat pînă de curînd între Londra și Bonn par a se strica tot mai mult și presa britanică nu ezită să-și exprime în termeni destul de severi nemulțumirea și dezamăgirea.

„Piața comună” închide perspective de deuseului vest-europene pentru produsele industriei britanice. În schimb, Germania occidentală asigură monopolurilor ei un loc preponderent pe această piață. Germania occidentală produce mai ieftin, pentru că nivelul ei de trai este inferior celui britanic, așa încît, chiar la șase zile, produsele britanice pot fi ușor eliminate de pe oricare piață. Faptul că Germania occidentală a intrat abia acum în cursa înarmării, o scutit-o ani de zile de cheltuieli uriașe. În schimb, investițiile au făcut industria vest-germană — bine înțeles și cu ajutorul hotărîtor al Wall-Street-ului — mult superioară ca utilaj celei britanice, care nu mai corespunde cerințelor ultime ale tehnicii. Îngrijorarea rechizitor industrial britanic este deci pe deplin justificată.

În pofida prieteniei zgomotoasă proclamată cu Occidentul recent vizite a premierului MacMillan la Bonn, presa britanică în totalitatea ei, de la conservatorul „Sunday Express” la liberalul „Daily Herald” și la exponentul marelui capital „Financial Times” cer de cîta timp presiuni eco-

nomice asupra Germaniei occidentale. Pe de o parte se susține necesitatea amplificării comenzilor vest-germane de armament în Marea Britanie, pe de altă parte se propune insistent realizarea mărcii vest-germane. Noile comenzi de armament ar reduce investițiile vest-germane și ar da de lucru industriei britanice. Revalorizarea, adică urcarea mărcii, ar scumpi prețurile produselor vest-germane, care n-ar mai putea face concurență produselor britanice. Dar monopolurile vest-germane vor să-și rețină vîitoarele comenzi de armament ale guvernului de la Bonn și zărele vest-germane cer devalorizarea lirei sterline, ceea ce ar scădea prețurile produselor britanice de export. Cercurile din City răspund din nou că devalorizarea lirei ar atînge prestigiul britanic și amenință cu organizarea unei discriminări metodice din partea tuturor statelor europene împotriva exporturilor vest-germane.

Simptome de criză

Cîntăreții „capitalismului popular” culeg în ultimele săptămîni serioase motive de îngrijorare. Bursa americană de valori înregistrează importante scăderi. Cum rămîne cu pronosticurile care prevedeau pentru 1957 o conjunctură ascendentă și sporierea apreciabilă a investițiilor? Toate faptele le desmint.

Din toldeaua industria automobilelor a fost termometrul economiei americane. Or, la 1 august, numărul automobilelor nevîndute era de 750.800, cifră record pînă azi. Acesta a făcut ca numai 60 la sută din capacitatea industriei automobile să fie utilizată actualmente și se înțelege în ce măsură acest fapt a putut duce la închiderea de fabrici și bînzîntele la somaj. Dacă lînem seama că industria automobilelor utilizează 25% din oțelul laminat, 75% din cauciucul natural și sintetic, 75% din aluminiul și mai bine de 50% din fonta maleabilă, circa 50% din plumbul, 50% din sticla și pielea produse în Statele Unite, ne dăm seama ce repercusiuni importante poate avea asupra întregii economii americane numai „recesia” din sectorul automobilo-

Producția de oțel de construcție a fost în primul semestru din 1957 cu 21% mai mică decît în perioada corespunzătoare din 1956. Comenzile de mașini-unelte au fost și ele mai mici în aceeași perioadă cu 38%. În general, producția de mașini grele și echipament industrial a dat înapoi. Supraproducția se înregistrează în sectoarele industriei lemnului, hîrtiei, uleiurilor și aparatelor de precizie. Criza din industria minieră a dus la închiderea multor mine. Stocurile mari în sectorul bunurilor de consum, ca textile și confecții, au dus la somaj și în sectoarele de larg consum.

Cum rămîne deci cu prosperitatea al cărei secret economiștii americani se făceau a-l fi descoperit? Unde a dispărut peste noapte mult lăudatele virtuți ale capitalismului „popular”, atunci cînd șomajul, endemic de atîta vreme în Statele Unite, a luat lunile acestea proporții care nu mai pot fi bagatelizate? E drept că se dau din toate părțile asigurări călduroase. Oficialitatea și institutele de conjunctură ale diferitelor universități garantează că nici o criză prea gravă nu este în perspectivă. Dar spectrul crizei, pe care americanii au cunoscut-o atît de bine după 1929, planează azi insistent asupra economiei S.U.A. Instabilitatea ei, declajul între puterea de cumpărare și nivelul producției, arată o vulnerabilitate pe care toate ditirambele prosperității n-o pot ascunde.

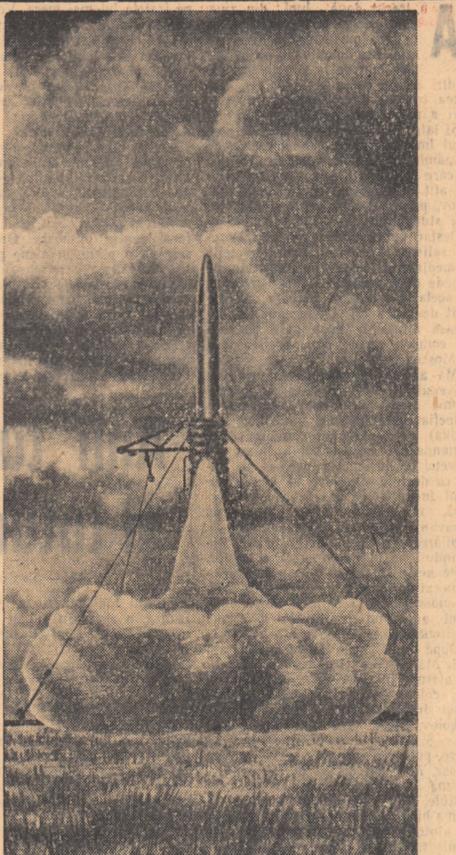
Cronicar

În decursul celor patru decenii de existență a statului sovietic, literatura mondială a cunoscut un aflux fără precedent de lucrări consacrate atît evenimentelor din Octombrie 1917, care au deschis era revoluțiilor socialiste în istoria omenirii, cît și teme deosebit de complexe pe care o oferă nașterea și dezvoltarea primei țări socialiste din lume. Adevărați zgîrc-nori de cărți s-ar putea înălța, în toate limbile pămîntului, tratînd un subiect care prezintă atît de multe și atît de variate aspecte, legate de toate domeniile și disciplinele.

Dacă la temeiua unor asemenea edificii se cuvine să stea cu cinste cea dintîi lucrare serioasă și meritorie despre Marele Octombrie — ne referim, desigur, la cartea ziaristului amer can John Reed, intitulată „10 zile care au zguduit lumea” — nu lîne din tipăriturile occidentale nu merită să fi-gureze într-o bibliografie completă despre Uniunea Sovietică, deoarece autorul respectiv le lipsește în primul rînd înțelegerea principala a strălucitului ziarist Reed: probitatea intelectuală. Genul de literatură care s-a ivit odată cu uriașă campanie pornită curînd după izbînda Revoluției, pen-

Un raport O.N.U. despre U.R.S.S.

Recent, opinia publică a avut un nou prilej de a se convinge de enormul progres realizat de Uniunea Sovietică, urmînd lucrările Consiliului economic și social al Organizației Națiunilor Unite, a cărui ultimă sesiune a avut loc în

Rachetă pentru explorarea spațiilor cosmice

ori mai mare decît al specialiștilor în știință și tehnică din oricare țară a Europei occidentale.

Statisticile sovietice confirmă

Nu este lipsit de interes să observăm că alit afirmațiile unui Jules Moch, cit și datele oficiale dintr-un raport al O.N.U. sînt pe deplin confirmate de datele statistice oficiale publicate în Uniunea Sovietică. La sfîrșitul anului trecut, biroul Central de statistică de pe lîngă Consiliul de Miniștri al U.R.S.S., a scos de sub tipar 3 Anuare statistice — unul privind situația economiei naționale, altul — dezvoltarea culturală, iar al treilea: comerțul sovietic. Spațiul nu ne permite să stîrnim prea mult asupra cuprinsului acestor trei culegeri statistice oficiale, care ogîndesc cum nu se poate mai bine tot ce s-a realizat în 40 de ani de putere sovietică. Vom scrii numai cîteva date esențiale care evidențiază o dată mai mult superioritatea sistemului socialist asupra vechii orîndiri destinate.

Cu toate că în decursul a patru decenii economia sovietică a avut de suferit enorm de pe urma a două războaie pustitoare, la numai cinci ani după terminarea celui de al doilea război mondial, industria sovietică dădea o producție de 15 ori mai mare decît a Rusiei din 1913. În următorii 6 ani acest salt uriaș a fost dublat. Dintre cele două ramuri principale, industria mijloacelor de producție, ale cărei succese sînt prea bine cunoscute, dă acum de 60 de ori mai multe produse decît în 1913, iar industria bunurilor de consum — de 11 ori, sau dublul producției din 1950. După statisticele din 1908, în întreprinderile țariste se afluau ca. 93.000 mașini-unelte de forjare a metalelor; la 1 ianuarie 1957 cifra respectivă era de 2.225.000, adică de vreo 24 de ori mai mare. Industria sovietică produce azi în două zile tot atîta mașini cît producea Rusia țaristă în întreg anul 1913. O caracteristică esențială a înzestrării tehnice a industriei sovietice este continua înnoire a utilajului și mașinilor, prin introducerea celor mai perfecționate mașini proiectate și realizate în întregime în U.R.S.S. Anul trecut, de pildă, au fost create 1.560 tipuri noi de mașini, care au intrat în producție, alături de circa 1.500 de linii tehnologice, benzi rulante și linii de asamblare.

Comparată cu industria celor mai dezvoltate țări occidentale, industria sovietică înaintea într-un ritm, care, sub aspectul producției globale, depășește de 3 ori industria S.U.A. și de aproape 4 ori pe cea a Angliei. Dintre datele statisticii sovietice referitoare la avîntul științei și culturii, să reținem, de pildă, pe acelea referitoare la învățămîntul superior, înaintea primului război mondial Rusia avea 91 institute de învățămînt superior cu 112.000 studenți; în 1955—1956 în U.R.S.S. funcționau 765 asemenea institute, cu 1.867.000 studenți, în atîra de 3.753 școli tehnice și școli medii speciale, cu aproape 2.000.000 elevi. Anul trecut, au absolvit cursurile institutelor de învățămînt superior 760.000 tineri specialiști, cu 126.000 mai mulți decît în anul școlar precedent.

Ne-am mîrgănit numai la cîteva cifre din industrie și din învățămînt pentru a scoate în evidență bazele progresului tehnic și științific pe care se întemeiază succesele răsunătoare obținute în ultimii ani de Uniunea Sovietică. Ar fi de proș să amintim chiar și pe cele mai însemnate, dar lînd că astăzi nimeni, nici chiar cei mai înverșunați adversari ai socialismului, nu le mai ignoră.

Cea mai bună dovadă: noua rachetă

Nu putem trece însă peste cea mai recentă — și poate cea mai uluitoare — cucerire a științei și tehnicii sovietice: construirea cu succes a primei rachete balistice intercontinentale din lume. Ce altă dovadă mai convingătoare s-ar putea aduce despre superioritatea incontestabilă a capacității creatoare a orînduirii sovietice, decît această epocală realizare care stîrnește bucuria și admirația la milioane de prieteni — și învidia neputincioasă la dușmanii Ununii Sovietice?

Cu cîtă amărăciune în suflet sînt nevoite să recunoască zărele și revistele din S.U.A., Anglia, Franța și restul țărilor occidentale uriașă importanță a acestei realizări tehnico-științifice sovietice! Construirea rachetei în U.R.S.S., scrie „New York Times”, reprezintă una din cele mai importante realizări tehnice și industriale. „New York Herald Tribune” constată, cu durere, că „Uniunea Sovietică a luat-o înainte”. Comentatorul științific al ziarului britanic „Manchester Guardian”, amintînd insuccesul experimentării rachetei de același tip în S.U.A. subliniază că construirea rachetei intercontinentale atestă superioritatea hotărîtoare a Ununii Sovietice.

Iar comentatorul lui „Daily Express”, referindu-se la același lucru, scrie: „Racheta intercontinentală reprezintă simbolul provocării tehnice pe care rușii au lansat-o Occidentului”.

Da, de ce să nu o recunoaștem? Este, într-adevăr, o provocare tehnică. Dar această „provocare” poate servi — depînde de adversarii U.R.S.S. — fie ca mijloc de apărare, în cazul în care instigatorii la război și-ar pierde și ultimul dram de luciditate, fie ca o contribuție de cea mai mare însemnătate la crearea sateliților artificiali ai pămîntului și mai tirziu, la construirea primelor nave pentru călătoriile în spațiul cosmic. În acest domeniu de înfrînte posibilități ce se deschid în fața științei și tehnicii mondiale, „provocarea” sovietică — ca să ne folosim de termenul preferat de ziaristul englez — poate fi cel mai bun augur. Și numai asemenea provocări pot face omenirea să urce noi trepte ale progresului.

M. Mihail